

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Vztah České republiky k eurozóně a perspektivy
členství**

**The relationship of the Czech Republic to eurozone
and perspectives of its membership**

Jitka Hořejšová

Plzeň 2019

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jitka HOŘEJŠOVÁ**
Osobní číslo: **K15B0225P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management obchodních činností**
Název tématu: **Vztah České republiky k eurozóně a perspektivy členství**
Zadávající katedra: **Katedra marketingu, obchodu a služeb**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Zpracujte teoretická východiska k tématu eurozóna.
2. Charakterizujte vývoj eurozóny a významné mezníky v její dosavadní existenci.
3. Analyzujte přístup České republiky k členství v eurozóně a předpokládané dopady členství.
4. Zhodnoťte připravenost České republiky na členství v eurozóně a perspektivy vstupu České republiky do eurozóny.

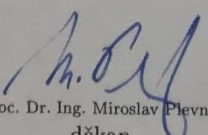
Rozsah grafických prací: **neuveden**
Rozsah kvalifikační práce: **40-60**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

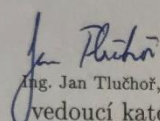
- **Lacina, L., et al. (2007).** *Měnová integrace: Náklady a přínosy členství v měnové unii.* Praha: C. H. Beck.
- **Lacina, L., Rusek, A., et al. (2007).** *Evropská unie: Trendy, příležitosti, rizika.* Plzeň: Aleš Čeněk.
- **Dědek, O. (2014).** *Doba eura: Úspěchy i nezdary společné evropské měny.* Praha: Linde Praha.
- **Lacina, L., Rozmahel, P., et al. (2010).** *Euro: ano/ne?.* Praha: Alfa Nakladatelství.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Hana Kunešová**
Katedra marketingu, obchodu a služeb

Datum zadání bakalářské práce: **23. října 2017**
Termín odevzdání bakalářské práce: **23. dubna 2018**

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plevný
děkan

Ing. Jan Tluchof, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 23. října 2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Vztah České republiky k eurozóně a perspektivy členství“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucí bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni, dne 20. dubna 2019

.....

Podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat paní Ing. Haně Kunešové, Ph.D., za rady a věcné připomínky, které mi poskytovala během psaní této bakalářské práce.

Zároveň bych ráda poděkovala svojí rodině za trpělivost a podporu po celou dobu mého studia.

Obsah

Obsah	5
Úvod.....	7
1. Měnová unie	9
1.1. Charakteristiky optimální měnové unie	9
1.2. Teorie optimálních měnových oblastí	10
2. Evropská unie a eurozóna	14
2.1. Stručná historie Evropské unie.....	14
2.2. Eurozóna	15
2.2.1. Definice eurozóny	15
2.2.2. Historie eurozóny.....	16
2.3. Euro	19
2.4. Evropská centrální banka	20
3. Konvergenční kritéria a Pakt stability a růstu.....	21
3.1. Význam konvergenčních kritérií	21
3.2. Kritérium cenové stability	22
3.3. Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb	23
3.4. Kritérium kurzové stability	23
3.5. Kritéria udržitelnosti veřejných financí	24
3.6. Pakt stability a růstu	25
4. Krize eurozóny.....	27
5. Česká republika a euro.....	30
5.1. Závazek České republiky přijmout euro	30
5.2. Česká republika a plnění konvergenčních kritérií.....	31
5.3. Přínosy a rizika zavedení eura.....	36
5.3.1. Přínosy zavedení eura	36

5.3.2. Náklady a rizika zavedení eura	38
5.4. Národní plán zavedení eura.....	39
5.5. Názory na přijetí eura	45
5.5.1. Široká veřejnost	45
5.5.2. Postoj kandidátů prezidenta	47
5.5.3. Názory ČNB	49
Závěr	54
Seznam obrázků.....	56
Seznam použitých zkratk	57
Seznam použité literatury	58
Abstrakt.....	63
Abstract.....	64

Úvod

Eurozóna a euro je každodenním tématem všech politiků, ekonomů či bankovních úředníků. Také všichni občané přicházejí chtě nechtě do styku s eurem, ať už euro používají v rámci podnikatelských aktivit, získávají informace ze zpráv či tisku nebo třeba při plánování dovolené v zahraničí, které je doprovázeno sledováním aktuálního kurzu eura a jeho následným nákupem. Lze konstatovat, že politici využijí každé příležitosti vyjádřit svůj postoj ke vstupu České republiky do eurozóny v médiích, která aktuálně informují občany o probíhajících summitech či problémech spojených s eurozónou.

Cílem bakalářské práce je zhodnotit připravenost České republiky na vstup do eurozóny a tím pádem na přijetí eura místo dosavadní národní měny. Mezi dílčí cíle patří jak analýza plnění konvergenčních kritérií, tak posouzení možných přínosů a rizik zavedení eura či prozkoumání názorů široké veřejnosti a postoje ČNB ke vstupu do eurozóny.

Autorka si toto téma zvolila z důvodu jeho neustálé aktuálnosti a také proto, že Česká republika si při vstupu do Evropské unie nevyjednala výjimku, a tudíž bude muset v budoucnosti euro přijmout.

Práce je rozčleněna na pět hlavních kapitol, které spolu formují ucelený komplet. První kapitola se zaměřuje na měnovou unii, charakterizuje optimální měnovou unii a přibližuje teorii optimálních měnových oblastí. Druhá kapitola se věnuje Evropské unii a eurozóně s její měnou eurem a úloze Evropské centrální banky. Třetí kapitola pojednává o konvergenčních kritériích a zabývá se Paktem stability a růstu. Čtvrtá kapitola stručně popisuje krizi eurozóny. Pátá kapitola je nejrozsáhlejší a zaobírá se Českou republikou a její připraveností přijmout euro. Obsahuje šest podkapitol, které se postupně věnují závazku ČR přijmout euro, Národní koordinační skupině, přínosům a rizikům zavedení eura jako národní měny, Národnímu plánu přijetí eura a v neposlední řadě názorům na zavedení eura v ČR. Podkapitola věnující se názorům na zavedení eura v ČR obsahuje názory jak široké veřejnosti, tak současných a minulých představitelů České národní banky a kandidátů na funkci prezidenta republiky při posledních volbách hlavy státu.

Závěr práce obsahuje shrnutí nejdůležitějších poznatků a zhodnocení připravenosti České republiky na vstup do eurozóny. Součástí závěru je osobní názor autorky na přijetí eura v ČR.

Při zpracování bakalářské práce byly použity odborné knižní publikace, webové stránky oficiálních veřejných institucí (např. Ministerstvo financí ČR a vládní portál Zavedenieura.cz). Pro zmapování a vyhodnocení názorů ekonomů a politiků na přijetí eura v ČR byly využity informace publikované ve veřejných médiích.

1. Měnová unie

„Měnovou unií rozumíme situaci, kdy dva nebo více států sdílí stejnou měnu, aniž by nutně uzavřely dohodu o další integraci.“ (Lacina, Strejček, & Blížkovský, 2016, s. 209)

Měnová unie může mít tři podoby dle (Lacina, Strejček, & Blížkovský, 2016):

- **Jednostranné zavedení cizí měny pro domácí transakce** znamená, že stát jednostranně přijme cizí měnu, přičemž se nepodílí na formování měnové politiky této měny. Například se jedná o Kosovo a Černou Horu, které používají euro, ale nepatří do hospodářské měnové unie EU.
- **Neformální unie** nastává, pokud státy přijmou cizí měnu na základě dvoustranné nebo mnohostranné dohody mezi dotyčnými státy. Jako příklad může být uvedena měnová unie, kterou vytvořila Jihoafrická republika se státy Lesotho, Namibie a Svazijsko, v nichž je používán jihoafrický rand.
- **Úplná unie se společnou politikou** se vyznačuje tím, že státy si zřídí společnou měnu a zároveň se společně podílejí na její měnové politice. Příkladem je právě eurozóna, v níž je oficiální měnou euro.

1.1. Charakteristiky optimální měnové unie

Teorie optimální měnové unie se věnuje zkoumání podmínek, za nichž by skupina několika států mohla založit měnovou unii, která by hladce a dlouhodobě fungovala. V této teorii je uvedeno, že přínosy měnové unie se nacházejí v každé měnové unii, pouze je důležité, aby nevýhody nepřesáhly její přínosy. Tato teorie dále udává tři ekonomická kritéria a tři politická kritéria, jež je nutno splnit. (Lacina, Strejček, & Blížkovský, 2016)

Mezi ekonomická kritéria dle (Lacina, Strejček, & Blížkovský, 2016) patří:

- **Mobilita pracovní síly** - pokud má měnová unie fungovat, je nutné, aby existovaly podmínky umožňující snadný pohyb pracovní síly přes hranice. Vysoká mobilita pracovní síly a kapitálu minimalizuje náklady asymetrického hospodářského šoku. Například se jedná o legislativní a kulturní bariéry. Do legislativních bariér lze zařadit pohyb osob přes hranice, uznávání diplomů či transfer penzijních benefitů. Do kulturních překážek patří například jazyk a tradice.

- **Diversifikace výroby** - pro chod měnové unie je důležité, aby její členské státy měly diversifikovanou výrobu a zároveň i podobnou strukturu výroby. Ve fázi hospodářských krizí pak dojde k asymetrickému šoku, což znamená, že krize postihne pouze některá odvětví výroby a dopady pro celou měnovou unii nebudou tak zničující. Je nevhodné, aby měnová unie jako celek stála pouze například na výrobě automobilů, neboť poptávka podléhá cyklickým změnám.
- **Otevřenost ekonomiky** - ceny se na otevřeném trhu sjednocují díky konkurenci a jsou postupně nezávislé na cenovém kurzu. Když jsou členské země obchodně otevřené, měnová unie má pozitivnější dopad a rizika se snižují.

Do politických kritérií dle (Lacina, Strejček, & Blížkovský, 2016) se řadí:

- **Fiskální transfery** - znamená to, že se členské země dohodnou na vzájemné kompenzaci nepříznivých hospodářských šoků. Jedná se o případy, kdy v jedné členské zemi nastane hospodářská krize z důvodu snížení poptávky po jejích výrobcích. V tento moment ostatní státy měnové unie poskytnou zasažené zemi finanční transfer. Podobný postup v hospodářské měnové unii nefunguje, ačkoliv solidarita se vyjadřuje například využitím strukturálních fondů.
- **Jednotné priority** - členské země měnové unie se musí shodovat v tom, jak se vypořádat s hospodářskými šoky. Stěžejním obdobím jsou ekonomické krize symetrického charakteru, což znamená, že na všechny členy měnové unie působí ve stejnou dobu (například finanční krize v roce 2008). Tyto situace vyžadují shodnutí se na společném řešení.
- **Solidarita** - je nejdůležitějším kritériem, jelikož se zabývá tím, jak se chovat v případě, že něco nefunguje tak, jak by mělo. Jedná se o vůli překonat politické spory a konflikty mezi národními zájmy vyvolané společnou měnovou politikou, o vůli sdílet společný osud a také o překonání nacionalistických tendencí.

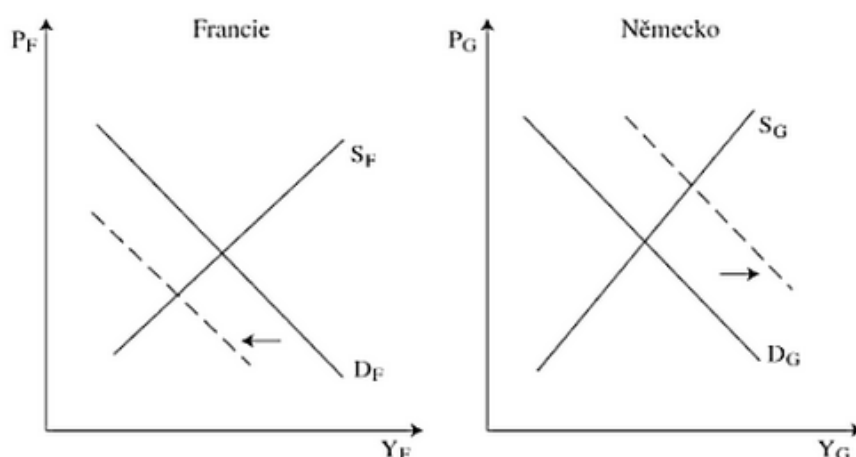
1.2. Teorie optimálních měnových oblastí

Teorie optimálních měnových oblastí byla vytvořena v 60. letech 20. století ekonomem Robertem A. Mundellem a následně byla rozvinuta Peterem B. Kenenem a Ronaldem Mc Kinnonem. Základní myšlenkou celé teorie je pravděpodobnost vzniku asymetrického šoku (např. růst ceny ropy) a rozdílný dopad na jednotlivé národní ekonomiky. (Lacina et al., 2007)

Klasický příklad tradiční teorie optimálních měnových oblastí profesora Mundella se objevuje na modelu ekonomik Francie a Německa. Tyto ekonomiky vytvářejí společnou měnovou unii se společnou centrální bankou a měnou, kdy dochází ke změně preferencí spotřebitelů a k tzv. asymetrickým poptávkovým šokům. (Lacina et al., 2007)

Obrázek 1 znázorňuje standardní model agregátní poptávky a nabídky pro otevřenou ekonomiku. Je zde vidět pokles agregátní poptávky ve Francii a zároveň růst agregátní poptávky v Německu. Podstatné je zjistit, zda se jedná pouze o dočasný stav, nebo jde o trvalý charakter změny křivky agregátní poptávky. V případě, že by se jednalo o trvalý charakter, nastane růst produktu v Německu a pokles produktu ve Francii, jelikož spotřebitelé budou více upřednostňovat německé zboží.

Obrázek 1: Poptávkový asymetrický šok v modelu AS - AD

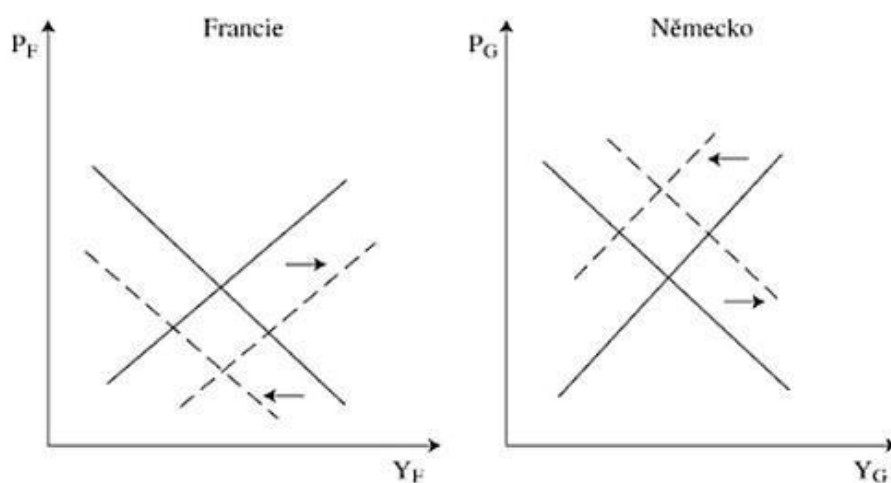

Zdroj: Lacina et al., 2007, s. 5

V této teorii je poukázáno i na to, že růst produktu souvisí s vývojem nezaměstnanosti. Pokud např. ve Francii dojde k poklesu produktu, lze očekávat, že se zvýší nezaměstnanost ve Francii a přesný opak nastane v Německu. V této chvíli se zdá, že Německo bude ve výhodě, ale opak je pravdou, neboť Německo bude v rámci ekonomické expanze čelit problému cenové nestability. Ani jedna ze zemí nemůže v důsledku členství v měnové unii využít svou monetární ani kurzovou politiku. Vystává zde otázka, zda existují automatické vyrovnávací mechanismy, které napomohou zpět k ekonomické rovnováze obou zemí. Profesor Mundell má kladnou odpověď a tou jsou dva vyrovnávací mechanismy - flexibilita mezd a mobilita pracovní síly. (Lacina et al., 2007)

V případě flexibility mezd a rostoucí nezaměstnanosti ve Francii, dojde k poklesu mzdových požadavků. Naopak v Německu roste poptávka po pracovní síle, a proto nastane růst mzdových požadavků. V Německu porostou nominální mzdy, naopak ve Francii bude docházet ke snížení cen produkce a díky tomu se zvýší export Francie do Německa. Situace se vyrovná a agregátní poptávka v obou zemích poklesne směrem k původní úrovni, na níž se nacházela před šokem. (Lacina et al., 2007)

Obrázek 2: Působení automatických vyrovnávacích procesů v modelu AS - AD

Zdroj: Lacina et al., 2007, s. 6

Další možností je využít mobilitu pracovních sil, kdy se nezaměstnaní z Francie budou přesouvat za prací do Německa. Francii by se tím snížily dodatečné náklady z rozpočtu v podobě podpor v nezaměstnanosti a sociálních dávek. V Německu by příliv nové pracovní síly eliminoval její nedostatek, byl by tak vyvíjen tlak na nominální mzdy a byla by tím ovlivněna inflace. Za určitých podmínek by pracovní mobilita měla ještě jeden efekt navíc, jelikož migrace by byla pouze dočasná a Francouzi by nechávali své rodiny ve Francii, je logické, že rodiny by vydávaly větší část příjmů z Německa na pokrytí každodenní spotřeby ve Francii. Tento transfer by podpořil růst agregátní poptávky ve Francii. (Lacina et al., 2007)

Dílním závěrem je, že způsobený poptávkový šok bude v případě funkčnosti automatických vyrovnávacích mechanismů postupně vykompenzován. Problém může nastat, pokud nezaměstnaní ve Francii nebudou ochotni hledat práci v zahraničí, nebo pokud mzdy ve Francii nebudou reagovat na růst nezaměstnanosti. Jestliže k tomu dojde,

asymetrický šok bude vyrovnán v delším časovém intervalu a s vyššími náklady pro zúčastněné země. Ve vytvořené měnové unii musí fungovat automatické vyrovnávací prostředky, jinak porostou ceny v Německu a zvýší se nezaměstnanost ve Francii. V případě, že státy nejsou součástí měnové unie, mohou využít monetární a kurzovou politiku jako nástroj k vyrovnávání poptávkového šoku. De Grauwe uvádí dvě různé metody, jimiž jsou změny domácích úrokových sazeb v případě volně plovoucích kurzů anebo devalvaci či revalvaci domácí měny v případě nějaké formy fixního devizového kurzu. (Lacina et al., 2007)

„Závěrem tedy můžeme konstatovat, že měnovou unii mezi dvěma a více zeměmi můžeme označit za optimální pouze v případě, kdy jsou splněny dvě podmínky: existuje dostatečná flexibilita mezd a mobilita pracovní síly.“ (Lacina et al., 2007, s. 8)

2. Evropská unie a eurozóna

2.1. Stručná historie Evropské unie

Evropská unie, jak ji známe dnes, se vyvíjela mnoho let. V roce 1957 byly podepsány dvě dohody v Římě. První z nich dala v roce 1958 vznik Evropskému společenství pro atomovou energii, které se zaměřovalo na spolupráci při využití jaderné energie. Druhá z nich vytvořila Evropské hospodářské společenství se vznikem od 1.1.1958. Hlavním cílem EHS bylo vytvoření celní unie a společného trhu s volným pohybem zboží, služeb, pracovních sil a kapitálu. Zakládajících zemí EHS bylo šest a konkrétně se jednalo o Belgii, Francii, Itálii, Lucembursko, Německo a Nizozemsko. V roce 1993 z bývalého Evropského hospodářského společenství vzniklo Evropské společenství, a to na základě Smlouvy o založení Evropského společenství, která byla podepsána v Maastrichtu v únoru 1992. Zároveň byla ve stejný den v Maastrichtu podepsána Smlouva o EU, která zavedla nový pojem “Evropská unie” jako označení pro novou formu spolupráce členských zemí ES. Evropská unie však v roce 1993 nezískala právní subjektivitu, takže nemohla mít ani členské země. Členské státy mělo Evropské společenství (právní subjekt). Od 1. 12. 2009 začala platit tzv. Lisabonská smlouva, která novelizovala obě smlouvy z Maastrichtu, v rámci této novelizace zrušila Evropské společenství a stanovila jeho právním nástupcem Evropskou unii, které přidělila právní subjektivitu. Z toho vyplývá, že Evropská unie jako právní subjekt se členskými zeměmi existuje až od 1. 12. 2009. Jejimi předchůdci byly EHS a ES. (Baldwin & Wyplosz, 2013)

Vývoj byl tedy následující:

EHS (1. 1. 1958 – 31. 10. 1993)

ES (1. 11. 1993 – 30. 11. 2009)

EU (od 1. 12. 2009)

Každý z těchto integračních celků přijímal nové členské země, přitom EHS se považuje za přímého předchůdce dnešní EU. Zakladatelských zemí EU tedy bylo 6 a jsou to země, které založily EHS. Těmi zeměmi jsou Belgie, Francie, Itálie, Lucembursko, Německo a Nizozemsko. K prvnímu rozšíření došlo v roce 1973, kdy do EHS vstoupilo Dánsko, Irsko a Spojené království. Následně se v roce 1981 přidalo Řecko a o pět let později také Španělsko s Portugalskem. V roce 1995 se do ES přidalo Finsko, Rakousko

a Švédsko, čímž se zrodila „evropská patnáctka“. „Východní“ rozšíření nastalo v roce 2004, kdy do Evropského společenství přistoupila Česká republika, Estonsko, Kypr, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Polsko, Slovensko a Slovinsko. V roce 2007 byly začleněny další dva státy, kterými byly Bulharsko a Rumunsko. Zatím poslední přijetí nového člena se uskutečnilo v roce 2013, kdy již Evropská unie přivítala Chorvatsko. (Baldwin & Wyplosz, 2013)

Do Evropské unie patří Schengenský prostor, jenž se považuje za jeden z největších úspěchů Unie. Na tomto území se mohou občané zemí Evropské unie i států mimo ni, podnikatelé i turisté pohybovat, přičemž na hranicích jednotlivých zemí nejsou hraniční kontroly. Schengenský prostor funguje od roku 1995, kdy byla ratifikována Schengenská dohoda o zrušení hraničních kontrol z roku 1985, a do dnešního dne do něj patří skoro všechny státy Evropské unie a několik přidružených nečlenských zemí. (Evropská unie, 2019a)

Evropská unie se rozrůstá a stále jsou státy, které by se chtěly stát jejími členy. Příprava na vstup je však velmi složitý proces, jenž zabere několik let. Žádat o vstup může země, která splňuje tzv. Kodaňská kritéria. Kandidátská země se svým vstupem do EU zároveň zavazuje k tomu, že v budoucnu po splnění tzv. konvergenčních kritérií přijme společnou měnu euro a společnou měnovou politiku. Žádost o členství se podává Evropské radě, která následně požádá Evropskou komisi o vyhodnocení plnění kritérií. Pokud je plnění schváleno, dojde na přístupové rozhovory, v nichž se projednávají jednotlivé oblasti. Následně musí kandidátská země implementovat do svého práva obsáhlé množství předpisů a pravidel Evropské unie. Nyní je pět kandidátských zemí, které integrují právní předpisy Evropské unie do svých vlastních právních řádů a jsou jimi Albánie, Černá Hora, Severní Makedonie, Srbsko a Turecko. K potenciálním kandidátským zemím, jež prozatím usilují o splnění požadavků, patří Bosna a Hercegovina a Kosovo. (Evropská unie, 2019b)

2.2. Eurozóna

2.2.1. Definice eurozóny

Eurozónu lze definovat jako skupinu členských zemí EU, ve kterých je využívána stejná měna, v tomto případě euro. V eurozóně se uskutečňuje jednotná měnová politika Evropské centrální banky. Z názvu je patrné, že vznikl spojením dvou slov, kterými jsou

euro a zóna. Eurozónu je však možné formulovat pomocí definice pro měnovou unii. Některé z definic jsou uvedeny níže.

„Hospodářská a měnová unie (HMU) je oblast jednotné měny v rámci jednotného trhu EU, kde se lidé, zboží, služby a kapitál pohybují beze všech omezení. HMU tvoří rámec hospodářského růstu a stability, který má oporu v působení nezávislé centrální banky a v zákonné povinnosti zúčastněných členských států sledovat zdravou hospodářskou politiku a pečovat o její koordinované uplatňování.“ (Zastoupení Evropské komise v ČR. In: Businessinfo.cz, 2003a)

„Hospodářská a měnová unie představuje nejvyšší stupeň ekonomické integrace založený na vnitřním trhu. V jejím rámci státy koordinují své hospodářské a fiskální politiky. Měnovou unii v současném evropském modelu lze v právním smyslu vymezit existencí jednotné měny (euro) a jednotnou centrální bankou (Evropská centrální banka), která je zodpovědná za provádění jednotné měnové politiky.“ (CDK, 2018)

2.2.2. Historie eurozóny

Evropská společenství se začala měnovou unií zabírat již v 60. letech. Mezním rokem se stal rok 1971, kdy představitelé států Evropských společenství odsouhlasili jako cíl postupně realizovat hospodářskou a měnovou unii. Díky vnějším podmínkám nemohl být tento cíl zrealizován a myšlenky na něj zůstaly upozaděny. V témže roce zrušily Spojené státy americké směnitelnost dolaru za zlato, v následujících letech Mezinárodní měnový fond legalizoval používání plovoucích měnových kurzů, tím došlo k zániku tzv. bretton-woodského měnového systému. V reakci na problémy mezinárodního měnového systému byl v EHS vytvořen Evropský měnový systém. Myšlenky o měnové unii v EHS byly oživeny v polovině 80. let, kdy se budoval Jednotný vnitřní trh. Od 1. 1. 1993 byl v EHS zaveden volný pohyb zboží, služeb, osob a kapitálu. Poslední překážkou pro chod skutečného jednotného trhu byly nejednotné národní měny. (Kunešová, Cihelková et al., 2006)

„Proto se přechod k měnové unii stal ekonomickou nezbytností a zároveň nejzávažnějším evropským ekonomickým projektem 90. let.“ (Kunešová, Cihelková et al., 2006, s. 202)

První časový harmonogram budování hospodářské a měnové unie byl vytvořen na přelomu 80. a 90. let a byl součástí tzv. Delorsovy zprávy. Tato zpráva byla v roce 1989

předložena Evropské radě a předpokládala vytvoření měnové unie ve třech etapách. Přesný termín přechodu na novou společnou měnu nebyl uveden, ale předpokládalo se, že společnou měnou se stane ECU, tzn. Evropská měnová jednotka. Nicméně na základě této zprávy Evropská rada stanovila termín zahájení první etapy vytváření měnové unie na 1. 7. 1990. Podle Delorsovy zprávy se konec třetí etapy předpokládal do konce 90. let a v závěru měly být fixovány směnné kurzy jednotlivých měn členských států, místo nich zavedena nová společná měna a zároveň ustanovena jednotná měnová politika na nadnárodní úrovni. (Kunešová, Cihelková et al., 2006)

První etapa vytváření hospodářské a měnové unie probíhala mezi lety 1990 a 1993, obsahovala sérii přípravných kroků a byla zahájena ještě před mezivládní konferencí o HMU. Z hlediska ekonomické oblasti nastalo dokončení jednotného vnitřního trhu, realizace volného pohybu osob, zboží, služeb i kapitálu. Rozpočtově byly posíleny hlavně strukturální fondy kvůli omezení regionálních rozdílů uvnitř EU. Další důležitou součástí byla koordinace rozpočtových politik členských států, přičemž mělo dojít k odbourání překážek a cílem bylo dosáhnout konvergence základních makroekonomických ukazatelů. Také se upevňovala spolupráce národních bank a koordinovala se měnová politika. (Lacina et al., 2007)

Druhá fáze probíhala mezi lety 1994 a 1998 a byla nejdůležitější a nejnáročnější fází. Během ní vznikly institucionální, ekonomické a právní předpoklady pro zavedení společné měny. V této etapě vznikl a na jejím konci zároveň zanikl Evropský měnový institut (EMI), který sloužil jako předchůdce Evropské centrální banky. EMI koordinoval měnovou politiku a začal chystat vznik Evropského systému centrálních bank. Jako klíčový orgán komise zveřejnila v roce 1995 Zelenou knihu o vytvoření HMU, jež zahrnovala jednotlivé kroky k zavedení společné měny a definovala finální část přechodu k HMU. Summit Evropské rady v prosinci 1995 v Madridu rozhodl, že nová společná měna ponese název „euro“ a taktéž bylo rozhodnuto, že třetí etapa započne 1. ledna 1999, přičemž státy budou hodnoceny na základě makroekonomických výsledků za rok 1997. V roce 1997 byl schválen Pakt stability a růstu, jehož smyslem je zajistit plnění fiskálních kritérií i po vstupu států do HMU. V závěru této etapy bylo také rozhodnuto o tom, které státy vstoupí k 1. lednu 1999 do HMU. Zakládajících států bylo 11 a to: Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemí, Portugalsko, Rakousko a Španělsko. Rozhodujícím bylo plnění konvergenčních kritérií a soulad právních předpisů

s pravidly HMU. V květnu 1998 byl jmenován prezident, viceprezident a další čtyři členové Výkonné rady ECB. (Lacina et al., 2007)

Třetí etapa, která se považuje za závěrečnou a cílovou, začala 1. ledna 1999, čímž oficiálně zahájila HMU svoji činnost. Evropský systém centrálních bank a Evropská centrální banka převzaly zodpovědnost za provádění měnové politiky a kurzy národních měn byly pevně fixovány. 1. ledna 2002 bylo euro zavedeno do fyzického oběhu a současně došlo k výměně národních bankovek a mincí za euro. (Lacina et al., 2007)

„Definitivní podoba Evropské měnové unie (European Monetary Union - EMU) však byla schválena až na zasedání Evropské rady v prosinci 1991 v Maastrichtu.“ (Kunešová, Cihelková et al., 2006, s. 202)

Ve Smlouvě o Evropské unii je uvedeno, že zavedení měnové a hospodářské unie taktéž obsahuje i jednotnou měnu patřící mezi základní cíle Evropské unie. Současně se zde jedná o konvergenčních neboli maastrichtských kritériích pro optimalizaci podmínek členských zemí. Kritéria jsou obsažena i v Lisabonské smlouvě, jež v roce 2007 ratifikovala Smlouvu o Evropské unii. (Kunešová, Cihelková et al., 2006)

V roce 1999 bylo euro zavedeno jako bezhotovostní měna, a to v jedenácti státech Evropského společenství. Těmito státy byly Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko a Španělsko. V roce 2001 se do eurozóny přidalo Řecko, což bylo přesně rok před přechodem na hotovostní formu eura. Jako další se připojilo Slovinsko v roce 2007, dále Kypr s Maltou v roce 2008, Slovensko v roce 2009 a následovaly Pobaltské státy. Estonsko vstoupilo do eurozóny v roce 2011, Lotyšsko v roce 2014 a Litva o rok později. K dnešnímu dni je eurozóna formována devatenácti členskými státy Evropské unie. (Evropská unie, 2019c)

Některé členské země EU (Velká Británie a Irsko) mají vyjednanou trvalou výjimku a nemusí přijmout společnou měnu euro a společnou měnovou politiku. Dalším členským zemí EU (včetně ČR) byla udělena dočasná výjimka. Tyto země nemusí přijmout společnou měnu euro, dokud nesplní všechna konvergenční kritéria. (Evropská unie, 2019c)

Specifickou skupinou jsou státy, které nepatří do Evropské unie ani nejsou členy eurozóny, a přesto je euro jejich oficiální měnou. Jedná se o země, jež mají dojednané

zvláštní měnové dohody s Evropskou unií a díky tomu je jim umožněno emitovat vlastní euromince. Do této kategorie náleží Andorra, Monacké knížectví, Republika San Marino a Vatikánský městský stát. (Evropská unie, 2019c)

2.3. Euro

Euro je společnou oficiální měnou zemí eurozóny a je druhou nejvýznamnější měnou ve světovém měnovém systému po americkém dolaru. Při zavádění této měny se předpokládalo, že postupem času se zvedne podíl eura na světových devizových rezervách a euro se tím stane rovnocennou měnou americkému dolaru. Tato situace však nenastala a i přesto, že podíl eura na devizových rezervách rostl do roku 2009, v roce 2010 klesl a začal oscilovat okolo 20%. Oproti tomu americký dolar v témže roce kolísal okolo 63%. (ČTK, 2016)

Euro jako zákonnou měnu lze nalézt i ve státech, jež nejsou součástí eurozóny. Existují dva případy těchto zemí, a to tzv. euroizované a jednostranně euroizované ekonomiky. Euroizované ekonomiky mají sjednanou měnovou dohodu s Evropskou unií a již o nich bylo zmíněno v textu výše. Druhá kategorie jednostranně euroizovaných ekonomik používá euro jako národní měnu bez jakékoliv měnové dohody s Evropskou unií. Do této skupiny patří dvě země Balkánského poloostrova, a to Černá Hora a Kosovo. Všechny tyto státy se nachází na evropském kontinentu, ale také existují oblasti mimo evropský kontinent, kde je euro používáno jako zákonné platidlo. Do této skupiny přísluší zámořská území členských zemí eurozóny. Konkrétně jde například o Francouzskou Guyanu, Guadaloupe, Martinik, ostrov Reunión, Madeiru, Azorské ostrovy a Kanárské ostrovy. (Dědek, 2013a)

Společná měnová politika je koordinována Evropskou centrální bankou, což je nezávislý orgán Evropské unie, který řídí hospodářské politiky mezi jednotlivými členskými státy. Evropská centrální banka je také jediným orgánem, jenž má právo povolovat národním bankám v eurozóně emitovat eurobankovky. (Dědek, 2013a)

Eurobankovky jsou emitovány v nominálních hodnotách 5, 10, 20, 50, 100, 200 a 500 eur. Euromince existují v hodnotě 1 a 2 eura a následně 1, 2, 5, 10, 20 a 50 centů, které by se daly přirovnat k českým haléřům, jež existovaly v minulosti. Euromince mají shodnou lícovou stranu u všech členských států a je na nich vyobrazena mapa Evropy.

Rubová strana je již odlišná a vystihuje danou zemi pro ni reprezentujícím symbolem či státním symbolem. (Dědek, 2013a)

2.4. Evropská centrální banka

Evropská centrální banka byla založena 1. června 1998 se sídlem ve Frankfurtu nad Mohanem v Německu a jejím prioritním cílem je udržovat cenovou stabilitu (kupní sílu). Dalším důležitým cílem je zachování měnové politiky uvnitř eurozóny, dále například dlouhodobě stabilní rozvoj Evropy, a to díky vzestupu hospodářského potenciálu zemí eurozóny, minimalizaci cenových výkyvů a schopnosti prosadit se v určitých oblastech hospodářství v rámci světové ekonomiky. Evropská centrální banka usiluje o udržení stabilní ceny a nízké míry inflace, neboť obě tato kritéria jsou hlavní pro udržitelný hospodářský růst, jelikož přispívají k investování a vzniku pracovních pozic, čímž se zlepšuje životní úroveň příslušníků Evropské unie. (Evropská unie, 2019d)

Evropská centrální banka disponuje svým prezidentem, kterým je od roku 2011 Mario Draghi, a ten zastupuje banku na mezinárodních i evropských shromážděních. Evropská centrální banka se skládá z Rady guvernérů, což je rozhodovací orgán s hlavním slovem, v němž zasedají guvernéri centrálních národních bank zemí eurozóny a také členové Výkonné rady. Další její složkou je Výkonná rada, která se stará o každodenní chod Evropské centrální banky, a je tvořena prezidentem, viceprezidentem a dalšími čtyřmi členy, kteří jsou voleni na osm let. Poslední součástí je Generální rada, jež vykonává poradní a koordinační úlohu. (Evropská unie, 2019d)

Základní úkoly, které zastává Eurosystem - Evropská centrální banka a národní centrální banky členských států eurozóny, jsou vymezení a provádění měnové politiky v eurozóně, vykonávání devizových operací, držení a spravování oficiálních devizových rezerv a podpora hladkého chodu platebních systémů. Specifikem, jež patří do kompetence pouze Evropské centrální banky, je výhradní právo povolovat emitaci bankovek v eurozóně. Dále kooperuje s ostatními národními bankami a hospodářskými subjekty a sbírá od nich statistické informace. Z hlediska finanční stability dohlíží na úvěrové instituce a stabilitu finančního systému, přičemž také udržuje pracovní vztahy s příslušnými orgány, institucemi a fóry ať na evropské či mezinárodní úrovni. (European Central Bank, 2019)

3. Konvergenční kritéria a Pakt stability a růstu

3.1. Význam konvergenčních kritérií

Poznatky v této podkapitole byly čerpány převážně z odborné publikace Lacina et. al. (2007).

V teorii optimálních měnových možností byl kladen důraz na mikroekonomické faktory, jako je existence dostatečně pružných trhů práce a mobility pracovní síly. V protikladu k této teorii byla vytvořena konvergenční kritéria, která se zaměřila na sledování kritérií, která mají makroekonomický charakter. Tato kritéria jsou také nazývána Maastrichtskými podle stejnojmenné smlouvy z roku 1992, kde jsou tato kritéria uvedena.

Ve dnech 1. a 2. května 1998 bylo pořádáno zasedání Evropské rady v Bruselu, na němž se dohodlo, že jedenáct členských států splnilo podmínky pro přijetí společné měny. Z tohoto ustanovení bylo vyčleněno Spojené království, Dánsko, Švédsko a Řecko. Všechny ostatní země tehdejší Evropské unie splnily konvergenční kritéria obsažená ve Smlouvě o založení Evropského společenství (článek 121) a měly zájem o členství v eurozóně. S platností od 1. 12. 2009 byla tato smlouva novelizována Lisabonskou smlouvou a přejmenována na Smlouvu o fungování Evropské unie.

Vstup do eurozóny je závislý na plnění maastrichtských konvergenčních kritérií. Konkrétně se jedná o kritérium cenové stability, kritérium dlouhodobých úrokových sazeb, kritérium kurzové stability a kritérium udržitelnosti veřejných financí, které se následně dělí na kritérium deficitu veřejných financí a kritérium veřejného zadlužení. Pro úspěšné vyhodnocení musí být splněna všechna tato kritéria paralelně. A následně se sleduje jejich udržitelnost, kromě současného stavu sledovaných ukazatelů se klade vysoký důraz na jejich prognózy do budoucna.

Záměr kritérií je zajištění makroekonomické stabilizace kandidátské země a také sblížení ekonomického vývoje států, jež formují měnovou unii. Kandidátská země musí být podobná z hlediska ekonomického vývoje, jelikož vstupem do eurozóny přichází o svoji národní měnu, samostatnou měnovou politiku národní centrální banky a také samostatný měnový kurz. Pokud by nový členský stát nebyl dostatečně podobný stávajícím členům měnové unie, mohl by ohrozit chod jednotné měnové politiky, udržení cenové stability či celistvost eurozóny.

O tom, zda jsou kritéria plněna, rozhoduje Evropská komise s Evropskou centrální bankou v pravidelných obdobích dvou let, a to v Konvergenční zprávě nebo na vyžádání, jestliže to daný stát potřebuje. Pokud nastane situace, že jsou všechna kritéria splněna, dané zemi se anuluje dočasná výjimka na zavedení eura a poté je stanoven fixní poměr mezi národní měnou a eurem, podle kterého se budou převádět veškeré částky denominované v národní měně dané země.

3.2. Kritérium cenové stability

Kritérium cenové stability je hodnoceno z ukazatele míry inflace, jenž se zjišťuje pomocí tzv. harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (HICP). Míra inflace nebo také jinak růst cenové hladiny ukazuje, jak se za posledních dvanáct měsíců vyvíjely ceny zboží a služeb v dané ekonomice. Jak se ceny vyvíjely, se sleduje s využitím spotřebitelského koše, do něhož spadají nejčastěji spotřebovávané služby a zboží, čímž je reprezentována spotřeba průměrné domácnosti. Zboží a služby mají určenou váhu podle toho, jakým podílem se účastní na celkové spotřebě jednotlivé domácnosti. Evropská unie si určila svůj unifikovaný spotřebitelský koš, aby se mohl vývoj inflace mezi členskými zeměmi porovnávat, neboť každý stát má svůj spotřebitelský koš odlišný. Díky tomuto unifikovanému spotřebitelskému koši se vyčísluje HICP jakožto meziroční procentní přírůstek spotřebitelských cen, avšak váhy položek nejsou u všech zemí Evropské unie stejné z důvodu spotřebitelských zvyklostí a preferencí. (Česká národní banka, 2019a)

„Kritérium cenové stability znamená, že členský stát vykazuje dlouhodobě sledovanou udržitelnou cenovou stabilitu a průměrnou míru inflace, sledovanou během jednoho roku před šetřením, která nepřekračuje o více než 1,5 procentního bodu míry inflace těch - nanejvýše tří - členských států, které dosáhly nejlepších výsledků v oblasti cenové stability.“ (Česká národní banka, 2019a)

Sjednocení inflace v členských státech je důležité z několika aspektů. Prvním z nich je hlavní cíl Evropské centrální banky, čímž je udržování cenové stability v eurozóně, kterou je maximální meziroční přírůstek spotřebitelských cen zjišťovaných podle HICP ve výši 2%. Další důvod je, že díky vysoké inflaci ztrácejí investoři zájem o danou měnu, což se odrazí na oslabování kurzu vzhledem k ostatním měnám. Za třetí inflace redukuje reálné úrokové sazby, čímž roste spotřeba a může tím pádem dojít k nezdravému ekonomickému růstu. Toto chování by mohlo způsobit celkové přehřátí ekonomiky, které by mohlo vyvrcholit v ekonomickou recesi. Mezi poslední důvody patří

i práce Evropské centrální banky jako taková, jelikož ta upravuje měnově-politické nástroje za celou eurozónu a rozdílné míry inflace v jednotlivých státech omezují fungování společné měnové politiky.

3.3. Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb

„Kritérium dlouhodobých úrokových sazeb znamená, že v průběhu jednoho roku před šetřením průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba členského státu nepřekračovala o více než 2 procentní body úrokovou sazbu těch - nanejvýše tří - členských států, které dosáhly nejlepších výsledků v oblasti cenové stability.“ (Česká národní banka, 2019a)

Druhé kritérium je úzce spjato s požadavkem cenové stability a také s důvěryhodností veřejného sektoru. Pokud se zvedá cenová hladina, je třeba navyšovat i úrokové sazby, aby se vyrovnávala ztráta reálné hodnoty investovaných financí. Úrokové sazby se měří tím, že se využívají výnosy desetiletých státních dluhopisů, díky nimž lze pozorovat důvěru investorů v domácí veřejné finance, jež jsou ovlivněny vývojem veřejného dluhu a veřejného rozpočtu. Pokud mají investoři nízkou důvěru ve veřejný sektor, vyžadují vyšší rizikovou prémii, která je součástí nominální úrokové sazby dluhopisů.

3.4. Kritérium kurzové stability

Toto kritérium má zajistit, že trvalá fixace směnného kurzu národní měny, s jakou vstupuje kandidátská země do měnové unie, bude provedena správně a nebude tak začátkem pro makroekonomické nerovnováhy.

„Od uchazečské země se požaduje, aby se alespoň po dobu posledních dvou let před šetřením účastnila mechanismu ERM II a aby po tuto dobu její směnný kurz nebyl vystavován silným tlakům. Po uvedené dobu uchazečská země nesmí z vlastního podnětu devalvovat centrální paritu své měny.“ (Dědek, 2013b)

Když se vyhodnocuje, jak moc byl kurz vystavován silným tlakům, posuzuje se mnoho ukazatelů. Jsou jimi vývoj krátkodobých úrokových diferenciálů, míra odchýlování od středního kurzu, posuzování úlohy devizových intervencí či zohlednění mezinárodní finanční pomoci při stabilizaci měny.

3.5. Kritéria udržitelnosti veřejných financí

Kritérium udržitelnosti veřejných financí se dělí na dvě části, a to na kritérium vládního deficitu a kritérium vládního dluhu. Tento požadavek je v Maastrichtské smlouvě zakotven z toho důvodu, že neuspořádané veřejné finance mohou ohrozit cenovou a finanční rovnováhu eurozóny. Pokud jsou vysoké rozpočtové deficity, nahrává to poptávkově tažené inflaci a vytlačuje investice ze soukromého sektoru. Na druhou stranu rostoucí dluh může být příčinou krize vládních financí, čímž by byla poskvrněna důvěryhodnost eura. Aby bylo kritérium udržitelnosti veřejných financí splněno, je třeba plnit obě jeho složky zároveň. (Dědek, 2013b)

„Kritérium veřejného deficitu znamená, že poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu v tržních cenách nepřekročí 3 %, kromě případů, kdy buď poměr podstatně klesl, nebo se neustále snižoval, až dosáhl úrovně, která se blíží referenční hodnotě, anebo překročení nad referenční hodnotu bylo pouze výjimečné a dočasné a poměr zůstává blízko k referenční hodnotě.“ (Česká národní banka, 2019a)

Požadavek týkající se veřejného deficitu se týká krátkodobé a střednědobé udržitelnosti veřejných financí a analyzuje se stále v rámci koordinačních mechanismů, jež jsou obsaženy v Paktu stability a růstu, nikoliv jen na počátku vstupu při hodnocení plnění Maastrichtských kritérií. Důvodem jsou následné vhodné podmínky pro makroekonomickou stabilitu a růstový potenciál. (Dědek, 2013b)

„Kritérium veřejného dluhu znamená, že poměr veřejného dluhu v tržních cenách k hrubému domácímu produktu nepřekročí 60 % kromě případů, kdy se poměr dostatečně snižuje a blíží se uspokojivým tempem k referenční hodnotě.“ (Česká národní banka, 2019a)

Kritérium veřejného dluhu informuje o dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí a spolu s předchozím kritériem veřejného deficitu jsou pozorovány po dobu jednoho kalendářního roku předcházejícího okamžiku šetření. Obě tato kritéria jsou vzájemně propojena, neboť veřejný dluh je navyšován zápornými saldy veřejných rozpočtů a jsou-li deficity opakované, zobrazí se na veřejném zadlužování země. (Dědek, 2013b)

3.6. Pakt stability a růstu

V roce 1997 byl schválený Pakt stability a růstu, jenž má za úkol zajistit zdravé vládní finance s cílem napomáhat cenové stabilitě eurozóny, silnému udržitelnému ekonomickému růstu a růstu zaměstnanosti. Tento pakt byl odsouhlasen z důvodu motivace členských zemí eurozóny, aby udržovaly zodpovědné rozpočtové politiky i poté, co se stanou členy měnové unie a měly stejnou motivaci jako při plnění původních Maastrichtských kritérií. (Česká národní banka, 2019b)

„Pakt stability a růstu zavazuje členské státy udržovat rozpočty ve střednědobém období blízko vyrovnaným, nebo v přebytku. To členským státům umožňuje počítat s cyklickými fluktuacemi při udržování deficitu veřejných financí pod hranicí 3 % HDP. Deficit nad tímto limitem je považován za nadměrný kromě případů, je-li přechodný a vznikl-li za výjimečných okolností.“ (Česká národní banka, 2019b)

Pakt stability a růstu je rozdělen na preventivní a nápravnou větev. V části, která se zabývá prevencí, je uvedeno, že členské země jsou povinné realizovat disciplinovanou fiskální politiku a zároveň předcházet vzniku nadměrných deficitů. Všechny členské země eurozóny na začátku roku předkládají svůj program stability a naopak země nepatřící do eurozóny předkládají konvergenční programy. Tyto programy obsahují střednědobé cíle jednotlivých zemí a také způsoby či akce, jak jich chtějí dosáhnout. Programy vyhodnocuje Evropská komise a podle toho pak následně Rada sleduje jejich realizaci. Pokud Rada zjistí nezanedbatelnou odchylku od programu, podá členskému státu návrh, jak schodek během určité doby zvládnout či se s ním vyrovnat. V případě, že členský stát nebude na toto upozornění reagovat, může mu být vyměřena sankce v podobě povinnosti zformování úročeného vkladu ve výši 0,2 % HDP.

Nápravná složka vymezuje způsob, jakým bude jednáno se zemí, která dlouhodobě sleduje neudržitelnou fiskální politiku a zároveň s ní už byla započata procedura při nadměrném schodku. Nápravná opatření obsahují zformování neúročeného depozita ve výši 0,2 % HDP, jež je dále možné transformovat na pokutu a následovat může navyšování o variabilní složku každý rok. Člen eurozóny s nadměrným schodkem je po dobu vedení procedury průběžně pozorován a každý rok předkládá informace o opatřeních, jakými se snaží situaci zmírnit. Také je s ním dojednáno program ekonomického partnerství, který mu nařizuje uskutečnit strukturální reformy v zájmu trvalého odstranění nadměrných deficitů. Státy, které nepatří do eurozóny a mají

nadměrný schodek, mohou mít pozastaveno čerpání prostředků z Fondu soudržnosti.
(Česká národní banka, 2019b)

4. Krize eurozóny

Současný postoj České republiky k eurozóně je ovlivněn mimo jiné problémy, které se v eurozóně výrazně projeví zejména období 2008-2009. Z tohoto důvodu následující text stručně shrnuje problematiku tzv. krize eurozóny, poznatky uvedené v této kapitole byly čerpány převážně z práce autorů Baldwin a Wyplosz (2013).

Počátek krize eurozóny se začínal rodit mezi rokem 2001, což je uváděno jako rok krize high-tech technologických společností v USA a dalších rozvinutých zemí, a rokem 2007, kdy byla započata globální recese. Většina celého světa v čele se Spojenými státy americkými prožívala mezi těmito roky skvělou dobu prosperity, jež by se dala charakterizovat nízkou mírou inflace a vysokými tempy ekonomického růstu. Toto období získalo přívlastek „velké uvolňování“ a bylo delší a rozšířenější než jakákoliv expanze před ním.

Ve Spojených státech amerických byly udržovány krátkodobé sazby na velmi nízkých úrovních a díky tomu se začalo hojně stavět a do kurzu se dostávaly tzv. levné hypotéky. Tyto hypotéky byly poskytovány i občanům, kteří byli do té doby považováni za rizikové, což například znamenalo nestabilní nebo nízký příjem. Hypotéky byly poskytnuty lidem, kteří by je za normálních okolností nikdy nedostali, ať už se jednalo o imigranty z Latinské Ameriky, neanglicky hovořící lidi či osoby, které nebyly schopné prokázat svoji totožnost. Úvěry, které byly těmto obyvatelům poskytovány, se pojily s velmi nízkými úrokovými platbami, jež se výrazně zvyšovaly po dvou či třech letech. Nicméně lidé s nízkými příjmy byli ubezpečováni, že poté mohou svůj úvěr refinancovat a novým úvěrem splatit ten předcházející. Samozřejmě poté, co se splátky hypoték zvýšily nad měsíční příjem obyvatel, začal být problém a lidé nezvládali hypotéky splácet. Ceny nemovitostí začaly extrémně klesat, což mělo negativní následky na banky, kterými byly nemovitosti neplatičů zabrány.

Podobná situace nastala i ve Španělsku, které po přijetí eura dosáhlo vysokého ekonomického růstu a zaměstnanost se snížila o 50 %. Následkem toho stavebnictví zažívalo velký rozkvět a ceny za bydlení se ztrojnásobily. V té době Španělsko zapůjčilo velký finanční obnos jak developerům a stavebním společnostem, tak i kupujícím. V době po zavedení eura se krátkodobé sazby pohybovaly okolo úrovně 0,1 % nad mírou inflace, poté nominální sazby spadly o 12 % a doby splatnosti hypoték se začaly prodlužovat. Okolo roku 2005 pro některé klienty začalo být problémové hypotéky splácet, jelikož

Evropská centrální banka navýšila krátkodobé úrokové sazby. Ceny akcií realitních společností značně poklesly a na trhu nemovitostí převyšovala nabídka nad poptávkou.

Děni ve světě zažilo fatální spád okamžitě poté, co ceny nemovitostí přestaly růst a leckteré přední světové bankovní instituce se dostaly do vysokých ztrát a byly predisponovány k úpadku. V září roku 2007 New Century Financial Corporation, jeden z nejvýznamnějších amerických hypotečních ústavů, zkrachoval. V této době banky přestaly dostávat svým závazkům, začaly jedna druhou podezírat a odmítly si vzájemně půjčovat na mezibankovním trhu. Důsledkem toho bylo zamrznutí finančního trhu po celém světě. Některé banky nebyly způsobilé získat likvidní prostředky pro každodenní fungování, a tak zakročily centrální banky, které byly nucené poskytovat likviditu domácím bankám, aby se zajistilo fungování bankovních transakcí.

Vládám i centrálním bankám bylo jasné, že je třeba začít jednat, neboť nečinné přihlížení by mělo za následek pád důležitých finančních institucí, což by přineslo nezanedbatelné problémy ve finančním sektoru, které by následně přerostly v hlubokou a dlouhodobou recesi. Pro záchranu poskytly centrální banky likviditu finančnímu systému a začaly praktikovat expanzivní politiky, jednotlivé vlády zachraňovaly finanční a bankovní instituce a užívaly fiskální politiku, aby zamezily bludnému kruhu recese a velkých deficitů veřejných financí. Po silných likvidních injekcích od centrálních bank se úrokové míry snížily k abnormálně nízkým hodnotám.

Cílem všech byl rychlý návrat k ekonomickému růstu, což se v roce 2011 zdálo velmi slibné, i když recese byla hluboká, ale na druhou stranu v porovnání s minulostí byla relativně krátká. Náhle se ale objevily varovné signály, že by se opět mohlo spadnout do recese. Vysoké deficity veřejných financí a záporná tempa růstu podpořily rychlý růst veřejného dluhu ve vztahu k HDP. Paradoxem zůstává, že vlády v důsledku finanční krize navýšily veřejné výdaje za cenu výrazného růstu deficitů rozpočtů, ale deficity směřovaly k růstu veřejného zadlužení, což poté podnítilo chování finančních trhů, které se obávaly o udržitelnost veřejných financí.

Konec roku 2007 v Řecku byl ve znamení vysokého veřejného dluhu, a to v hodnotě 107 % HDP. Do konce roku 2009 však tento dluh narostl na 127 % HDP, což značně znepokojilo účastníky finančního trhu. Řecko se tak dostalo do mimořádné situace, neboť si nebylo schopno půjčit na finančních trzích či pouze za prohibitivní sazby. Muselo

požádat o pomoc Mezinárodní měnový fond, který poskytuje nouzové úvěry. Avšak Evropská centrální banka, již je centrální banka Řecka součástí, toto jednání nepodpořila a nesouhlasila s řešením záležitostí eurozóny mimo ni. Bohužel podpora z eurozóny nevedla ke změně tržního sentimentu, tak Rada EU rozhodla o společné trojčlenné operaci (MMF, EU, ECB). Zároveň se vytvořil Evropský nástroj finanční stability, což je fond, který je stanoven pro řešení podobných situací. Úvěr dostalo Řecko z důvodu obavy, aby se potenciální nákaza nerozšířila do dalších států eurozóny. Tento krok nebyl zcela úspěšný, jelikož Irsko v roce 2010 a Portugalsko v roce 2011 také potřebovaly poskytnout pomoc.

Častou otázkou je, proč se krize rozšířila hlavně do států eurozóny. Odpovědi jsou dvě, první z nich byla, že krize ještě neskončila a do ostatních zemí se teprve rozšíří. Druhá odpověď připisovala vinu eurozóně a nevýhodě členství v měnové unii, neboť státy s vlastní měnou mají svoji centrální banku, která kooperuje s vládou. Na rozdíl od ní Evropská centrální banka nemá v úmyslu pomáhat jednotlivým vládám.

Realita výše popsaného nezasáhla pouze USA a Španělsko, nýbrž problém se objevil v roce 2007 po celém světě. Původem byla také sekuritizace, díky které mohly banky půjčovat téměř komukoliv a kdekoliv a na počátku zmatku se netušilo, kde se mohou nacházet chybné úvěry z USA.

5. Česká republika a euro

5.1. Závazek České republiky přijmout euro

Česká republika se vstupem do Evropské unie v roce 2004 zavázala v budoucnosti přijmout euro a nahradit jím stávající národní měnu. V souvislosti s tímto závazkem po vstupu do EU byla v ČR ustanovena Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR. Do dnešní doby však nebyly splněny veškeré podmínky pro vstup do eurozóny, a tudíž se na Českou republiku vztahuje dočasná výjimka z pravidel fiskální a měnové politiky. Původně bylo zavedení eura naplánováno českou vládou a ČNB na 1.1.2010, ale v roce 2006 byl tento termín zrušen a prozatím nebyl stanoven nový. (Bydžovská, 2019)

Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR představuje hlavní instituci, která má na starosti zavedení eura v České republice. Jedná se o centrální pracovní orgán pro koordinaci technických příprav na zavedení eura u nás a jejím hlavním posláním je dozírat na realizaci opatření schváleného Národního plánu zavedení eura v ČR. Mezi členy tohoto výboru se řadí pracovníci státních institucí, konkrétně jde o zástupce České národní banky, Ministerstva financí, Ministerstva spravedlnosti, Ministerstva vnitra, Ministerstva průmyslu a obchodu, Úřadu vlády ČR a Ministerstva zahraničních věcí. Vláda následně jmenuje předsedu, jenž vede jednání Národní koordinační skupiny, kontroluje a případně vymáhá plnění zadaných úloh, podává informace vládě o tom, v jaké stavu jsou přípravy na přijetí eura, a sděluje veřejnosti, jaká stanoviska zaujala o konkrétním problému NKS. Národní koordinační skupina obsahuje jednotlivé pracovní skupiny, které řeší konkrétní odborné problémy vznikající z plnění Národního plánu zavedení eura v ČR. Pracovní skupiny jsou vedeny svými mentory, kterými jsou instituce vybraného člena Národní koordinační skupiny, a kteří jsou povinni dopřát skupině podmínky, jež jsou potřebné pro účinné plnění plánů a úkolů. (Zavedení eura v České republice, 2019a)

V současné době existuje těchto šest skupin:

- pro finanční sektor
- pro nefinanční sektor a ochranu spotřebitele
- pro veřejné finance a veřejnou správu
- pro legislativu
- pro informatiku a statistiku

- pro komunikaci

Za hledisko organizace a administrativní stránku je zodpovědný Organizační výbor NKS, jenž podporuje a usměrňuje činnosti Národní koordinační skupiny, národního koordinátora a pracovních skupin. Také se účastní příprav metodických textů či sbírá a sdílí informace o výhledech zavádění eura v ostatních členských zemích Evropské unie. (Zavedení eura v České republice, 2019b)

5.2. Česká republika a plnění konvergenčních kritérií

Česká republika se zavázala vstupem do Evropské unie k přijetí eura a jak je již zmíněno výše, před začleněním se do eurozóny musí splnit všechny vstupní podmínky známé jako Maastrichtská konvergenční kritéria.

Z hlediska kritéria, které definuje míru inflace, by Česká republika neměla mít téměř nikdy problém, jelikož je známá pro své nízkoinflační prostředí. Trvale nízká inflace je cílem České národní banky a je určena na 2 % pro meziroční růst spotřebitelské inflace. Tato hodnota může být přesažena např. při úpravě nepřímých daní nebo růstem cen energií a potravin v celém světě. (Dědek, 2013c)

Obrázek 3: Vývoj plnění inflačního kritéria

VÝVOJ PLNĚNÍ INFLAČNÍHO KRITÉRIA										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Referenční hodnota	3,1	2,6	2,7	2,2	2,5	2,9	2,8	4,1	1,5	2,4
Česká republika	4,5	1,4	-0,1	2,6	1,6	2,1	3,0	6,3	0,6	1,2
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Referenční hodnota	3,1	3,1	1,8	1,3	0,6	0,7	2,1	2,3 ^P	2,6 ^P	2,9 ^P
Česká republika	2,1	3,5	1,4	0,4	0,3	0,6	2,4	2,1 ^P	2,2 ^P	1,8 ^P

Zdroj: *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou*. Společný dokument Ministerstva financí ČR a České národní banky. Různé roky. In: Zavedenieura.cz (2019)

Na obrázku 3 jsou představeny jednotlivé roky a hodnoty inflace, které v daný rok Česká republika dosahovala. Referenční hodnota je dána prostým aritmetickým průměrem inflací tří členských zemí, jež získaly nejlepší výsledky v oblasti cenové stability. Lze vyčíst, že Česká republika již od roku 2001 vždy splnila inflační kritérium, pouze jedinou výjimkou byl rok 2008, kdy se celý svět potýkal s finanční krizí. Hodnoty, které jsou označené indexem p, jsou zatím předpokládáné a lze vidět, že inflace by neměla nijak výrazně stoupat. Z obrázku vyplývá, že povinnost týkající se inflace je splněna.

Druhou povinností je plnění úrokového kritéria, které Česká republika splňuje dlouhodobě s velkou rezervou, jak je patrné z obrázku 4. Dosavadní vývoj predikuje plnění této podmínky i ve střednědobém horizontu. V minulosti byly hodnoty České republiky vyšší, avšak každý rok se pohybovaly pod referenční hodnotou, v současnosti klesly (např. rok 2016 to bylo 0,4 %, rok 2017 právě 1 %) a do budoucna jsou prognózy opět stoupající. Referenční hodnota se stanovuje jako průměrná úroková sazba nejvýše tří členských států, jež v oblasti cenové stability získaly ty nejlepší hodnoty. Z obrázku je vidět, že toto kritérium Česká republika plní a v blízké budoucnosti bude i nadále splňovat. (Dědek, 2013d)

Obrázek 4: Vývoj plnění úrokového kritéria

VÝVOJ PLNĚNÍ ÚROKOVÉHO KRITÉRIA										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Referenční hodnota	6,9	6,7	6,1	6,3	5,4	6,2	6,4	6,2	5,9	6,0
Česká republika	6,3	4,9	4,1	4,8	3,5	3,8	4,3	4,6	4,8	4,2
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Referenční hodnota	5,3	5,1	6,4	3,8	3,8	4,1	3,3	4,0 ^P	4,1 ^P	3,2 ^P
Česká republika	3,7	2,8	2,1	1,6	0,6	0,4	1,0	2,1 ^P	2,6 ^P	3,0 ^P

Zdroj: *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou*. Společný dokument Ministerstva financí ČR a České národní banky. Různé roky. In: Zavedenieura.cz (2019)

Vzhledem k tomu, že Česká republika není zapojena do mechanismu směnných kurzů ERM II, není možné toto kritérium sledovat. Hodnotit ho lze pouze v analytické rovině a v té lze předpokládat, že díky posilování české koruny by tato podmínka byla splněna. Do mechanismu směnných kurzů ERM II je třeba vstoupit minimálně dva roky před samotným začleněním se do eurozóny. Momentálně veškeré indicie směřují k tomu, že zapojení do kurzového uspořádání ERM II je možné očekávat těsně před vstupem do eurozóny, a to pouze na dobu nezbytně nutnou. (Dědek, 2013e)

Na obrázku 5 je viditelné, jak se česká koruna vyvíjela vůči euru v jednotlivých letech. Na vodorovné ose jsou zobrazeny roky a na svislé kurz koruny. Po vstupu do EU kurz koruny klesal a nejnižší byl v období krize, poté rapidně vzrostl v roce 2009 a následně opět klesal. Od roku 2014 se drží na podobné úrovni a osciluje okolo 26 korun českých za 1 euro.

Obrázek 5: Vývoj kurzu české koruny vůči euru

Zdroj: Webové stránky Eurostat. In: Zavedenieura.cz (2019)

Následující kritérium týkající se plnění veřejného deficitu se od předchozích liší tím, že nemůže být splněno pouze jednorázově, nýbrž je sledováno trvale a je upraveno v Paktu stability a růstu. Pokud stát neplní pravidla Paktu, je s ním řízena procedura při nadměrném schodku. Česká republika měla v roce 2004 nadměrný schodek, a tudíž s ní byla vedena procedura až do června roku 2008. Tahle skutečnost ovšem neměla dlouhého

trvání, neboť v prosinci 2009 byla procedura opakovaně zahájena a Česká republika dostala doporučení udržetelně a věrohodně zredukovat poměr deficitu vládního sektoru k HDP pod 3 %, a to do roku 2013. Jednání vlády bylo úspěšné a procedura při nadměrném schodku byla ukončena v červnu 2014. (Dědek, 2013f)

Obrázek 6: Vývoj plnění kritéria veřejného deficitu

VÝVOJ PLNĚNÍ KRITÉRIA VEŘEJNÉHO DEFICITU										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Referenční hodnota	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Česká republika	-5,9	-6,8	-12,6	-3,0	-3,5	-2,6	-0,7	-2,2	-5,8	-4,8

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Referenční hodnota	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0	-3,0
Česká republika	-3,2	-4,0	-1,3	-1,9	-0,6	0,7	1,5	1,6 ^P	1,0 ^P	0,9 ^P

Zdroj: *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou*. Společný dokument Ministerstva financí ČR a České národní banky. Různé roky. In: Zavedenieura.cz (2019)

Obrázek 6 zobrazuje vývoj v jednotlivých letech plnění kritéria veřejného deficitu. Referenční hodnota je stanovena na schodek 3 %. Je viditelné, že v letech 2001 až 2003 měla Česká republika vysoký schodek a z toho důvodu byla zahájena procedura, jak je uvedeno v textu výše. Mezi lety 2004 a 2008 se vládě podařilo schodek snížit na přijatelnou hodnotu, avšak v roce 2009 opět narostl a klesat začal až v roce 2013. Od té doby se drží v mezích plnění kritéria, dokonce od roku 2016 vláda eviduje přebytky, kterými by podle prognóz měly končit i následující roky.

Pátou podmínkou je plnění kritéria veřejného dluhu, které stejně jako předchozí kritérium není sledováno pouze před vstupem do eurozóny, ale taktéž konstantně. S plněním Česká republika neměla nikdy problém, jak je viditelné z obrázku 7, který zobrazuje vývoj veřejného dluhu v jednotlivých letech. Stanovená referenční hodnota je 60 % HDP. Okolo roku 2003 byl veřejný dluh ustálen na 30 % HDP. S příchodem světové finanční krize v roce 2009 začal výrazně růst a jeho maximální hodnota byla v roce 2013

44,9 % HDP, což je stále s větší rezervou v normě. Od roku 2014 veřejný dluh klesá a do budoucnosti je předpokládána stále klesající tendence. (Dědek, 2013g)

Obrázek 7: Vývoj plnění kritéria veřejného rozpočtu

VÝVOJ PLNĚNÍ KRITÉRIA VEŘEJNÉHO DLUHU										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Referenční hodnota	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Česká republika	25,3	28,8	30,1	30,4	29,8	29,6	29,0	28,7	34,3	38,4

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Referenční hodnota	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0
Česká republika	41,4	44,7	44,9	42,2	40,0	36,8	34,7	33,0 ^P	31,9 ^P	30,9 ^P

Zdroj: *Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou*. Společný dokument Ministerstva financí ČR a České národní banky. Různé roky. In: Zavedenieura.cz (2019)

Státy, které mají sjednanou dočasnou výjimku, nejsou sledovány pouze z hlediska ekonomického, ale také z hlediska právního. Hodnotí se, zda národní legislativa je kompatibilní s evropským právem, podle kterého se řídí hospodářská a měnová unie. Nejdůležitějším bodem je uznávání nezávislého postavení centrální banky. Většinu z hledisek **právní konvergence** je nutné splnit již při vstupu do Evropské unie, nikoli do eurozóny, i přesto však konvergenční zprávy EK a ECB poukazovaly na fakt, že český právní řád nevyhovuje všem podmínkám. Česká republika se pokusila nedostatky odstranit v novém návrhu zákona o ČNB v roce 2010, nicméně návrh byl vrácen Senátem a kvůli předčasným parlamentním volbám se v Poslanecké sněmovně již o návrhu nehlasovalo. Úpravy zákona byly poté obnoveny s tím, že je nutné odstranit nedokonalosti, jež měly být již změněny při vstupu České republiky do Evropské unie. Ostatní podmínky, které se vztahují ke vstupu do eurozóny, budou řešeny až bude zodpovězena otázka ohledně přijetí eura. V konvergenčních zprávách ECB z června 2014 a června 2016, je uvedeno: „*České právní předpisy nesplňují veškeré požadavky týkající se nezávislosti centrální banky, zákazu měnového financování a právní integrace do Eurosystemu. Česká republika je členským státem EU s dočasnou výjimkou pro zavedení*

eura, a musí tudíž splňovat všechny požadavky podle článku 131 Smlouvy.“ (Dědek, 2017)

5.3. Přínosy a rizika zavedení eura

Česká republika by vstupem do eurozóny získala politický význam při sjednocování Evropy, ale musela by počítat s četnými ekonomickými dopady, které by zasáhly jak podniky, tak domácnosti. Vstup by byl také spojen s velkým počtem makroekonomických konsekvencí, přičemž přínosy by převažovaly nad náklady.

5.3.1. Přínosy zavedení eura

Jednotná měna dává spotřebitelům možnost **snadnějšího porovnávání cen** bez nutnosti přepočítávání pomocí kurzů, které se stále mění. Ceny zboží a služeb jsou zobrazeny ve stejné měnové jednotce doma i v zahraničí, a tudíž je pro spotřebitele jednodušší se rozhodnout, kde nakoupí a co je pro něj výhodnější. Díky snadné porovnatelnosti cen se zvyšuje konkurenční tlak na výrobce, jehož důsledkem jsou nižší ceny, lepší kvalita a rozmanité portfolio zboží a služeb. Tato skutečnost také zaručí větší efektivnost a vnější konkurenceschopnost eurozóny jako celku a bude se podílet na pozvolném zmenšování rozdílů členských států eurozóny v ekonomické úrovni. Snadné porovnání lze aplikovat i na mzdy, daně, pojištění apod. Další výhodou bude **levnější cestování**, neboť nebude potřeba pokaždé měnit peníze. Levnějším se stane **používání platebních karet v zahraničí**, jelikož nebudou účtovány poplatky za převod měny. Navíc je euro světová měna, která je akceptována i mimo hranice eurozóny, a tím pádem s ní lze **platit i v jiných částech světa**. Evropská centrální banka, vysoce důvěryhodná instituce, zajišťuje stabilitu eura a pyšní se průkaznými výsledky v boji s inflací, díky čemuž bude **zachována hodnota úspor**. Domácnosti a firmy navíc získají přístup k hlubším, likvidnějším a transparentnějším kapitálovým trhům eurozóny. (Dědek, 2013h)

Za největšího příjemce výhod vyplývajících ze zavedení eura je považován podnikový sektor. Obzvláště společnosti, které mají vysoký podíl v zahraničně obchodních aktivitách, budou vykazovat **značné úspory**. Stabilita podnikání se zlepší, jelikož nebudou přítomny nepředvídatelné kurzové pohyby. S pomocí odstranění kurzového rizika se podniky osvobodí od nevýhody v podobě uvažování o dopadech změn měnového kurzu či případně o dodatečné náklady, jež jsou spojené se zabezpečením se proti kurzových rizikům u bankovních institucí. Zavedení eura nicméně neodstraní kurzové riziko vůči dolaru, který hraje důležitou roli v českém zahraničním

obchodu. Je však jisté, že zajišťování dolarového kurzového rizika vyjde levněji, protože trh euro-dolar je likvidnější než trh koruna-dolar. Další náklady, které díky zavedení eura zaniknou, jsou transakční náklady spojené s vedením devizového účtu. Pokud firmy přicházejí v obchodních vztazích do kontaktu se zahraniční měnou, je nutné, aby měly u své banky zavedený devizový účet, který je spojený s vysokými poplatky. Po přijetí eura nebude tento účet potřebný, neboť se Česká republika připojí k rozsáhlému teritoriu s jednotnou měnou. Euro je natolik významnou měnou, že je možné s ním obchodovat nejenom na území ekonomicky a geograficky souvisejícím s eurozónou, ale i za jejími hranicemi. Zahraniční firmy podnikající na území České republiky jsou nakloněny zavedení eura, protože poté **by nemusely vést dvojí účetnictví** (v korunách a v eurech), čímž by jim odpadly znatelné náklady. Také fúze mezi českými a zahraničními firmami by se staly jednoduššími a přehlednějšími. Členstvím v eurozóně by se Česká republika včlenila do **jednotného eurového platebního prostoru**, díky kterému by se platební převody přes hranice v eurech uskutečňovaly jednoduše, bezpečně a za shodnou cenu jako u domácích plateb. S odstraněním kurzového rizika po přijetí eura došlo v některých členských zemích ke zřetelnému poklesu úrokových sazeb, a to vedlo ke zlevnění podnikových úvěrů. Velmi znatelné to bylo ve státech, jejichž měny byly zatíženy devalvační minulostí. V České republice bude tento dopad méně citelný, jelikož česká koruna je dlouhodobě udržována stabilní. (Dědek, 2013i)

Z makroekonomického hlediska lze hovořit o několika podstatných pozitivěch. Mezi první patří, že po přistoupení k eurozóně bude Česká republika **spolurozhodovat o společné evropské měnové a kurzové politice**. Guvernér ČNB se stane členem Rady guvernérů ECB a tím pádem bude participovat na rozhodování o regulování měnově-politických úrokových sazbách a dalších záležitostech, které se vztahují k plnění základních úkolů Eurosystemu. Nebude však moci zastávat zájmy české ekonomiky, ale rozhodovat ve prospěch eurozóny jako takové. Druhým přínosem bude **tlak na obezřetné rozpočtové chování**, který bude vyšší než doposud, jelikož v případě nedodržení stanovených či nadměrných rozpočtových deficitů, by podle pravidel Paktu růstu a stability musela česká vláda uhradit stanovené sankce. Jako přínos je to bráno z toho důvodu, že česká ekonomika si klade za cíl mít zdravé dlouhodobé finance, jelikož ty jsou předpokladem pro vysokou zaměstnanost a dlouhodobě udržitelný hospodářský růst. Mezi další makroekonomické plus, jež nastane po zániku české koruny, lze zařadit **ochranu české ekonomiky před rozvratnými kurzovými krizemi**. Díky unifikovaným

úrokovým sazbám navíc skončí devizové spekulace mezi státy Evropské unie, zredukuje se rizika podnikání a pro všechny ekonomické subjekty nastanou přibližně stejné úvěrové podmínky. Další úspory přinese i snížení devizových rezerv, jelikož nebudou potřebné devizové intervence, které jsou cílené na zachování stability měnových kurzů členských států. (Dědek, 2013j)

Výše zmíněné přínosy budují předpoklady ke stabilnějšímu prostoru pro podnikání, k účinnější alokaci zdrojů a následujícímu růstu ekonomiky. Vstup do společné měnové unie urychlí reálnou konvergenci české ekonomiky k průměrným hodnotám Evropské unie. Pokud se odstraní měnová nejednotnost Evropské unie, vzroste její obchodní, finanční, ekonomická a politická síla ve světě.

5.3.2. Náklady a rizika zavedení eura

Vstoupení do eurozóny má kromě pozitiv i množství rizik a nákladů, na které není radno zapomínat a které je třeba pečlivě analyzovat. Patrně největším rizikem je **ztráta samostatné měnové politiky**, neboť místo ČNB bude mít měnové prostředí v české ekonomice na starosti Evropská centrální banka, která se zaměřuje na stav eurozóny jako celku, a tudíž nemůže upřednostňovat cíle České republiky. Česká národní banka tím ztratí svoji suverenitu a v případě, že by docházelo k nerovnováze ve formě asymetrických šoků, nebude moci usměrňovat českou ekonomiku pomocí monetárních nástrojů, mezi které patří úroková míra, měnový kurz a regulace množství peněz v oběhu. Účinnost jednotné měnové politiky Evropské centrální banky záleží na aktuálním stavu ekonomiky dílčích států a pro některé z nich se nemusí jevit tak výhodně jako pro ostatní. Hrozbou se zde může stát stárnutí obyvatelstva či strukturální rozdílnost.

Po období krize nastaly v eurozóně důležité změny v jejím institucionálním uspořádání. Hlavní z nich je vytvoření Evropského stabilizačního mechanismu, který přepokládá spolufinancování nápravných programů ve státech eurozóny, jež zasáhly závažné makroekonomické problémy. Česká republika by se po vstupu do eurozóny musela zapojit do tohoto mechanismu, což by souviselo s **velkými finančními náklady**, ať už na začátku v případě vložení prvotního kapitálu či následného přislíbeného kapitálu, pokud by některý ze států potřeboval finanční pomoc. Podle webových stránek Ministerstva financí by se mohlo jednat o celkovou částku až 350 mld. Kč po dvanácti letech od vstupu do Evropského stabilizačního mechanismu. Členství v tomto fondu by neznamenal pouze vydání určitého finančního obnosu, ale také prevenci proti krizovým

situacím, kterým však ne vždy je možné zabránit. Z toho důvodu je existence dobrého záchranného mechanismu, který je schopný ihned zasáhnout a pomoci zvládnout poruchy ohrožující stabilitu eurozóny, natolik klíčová.

Mnohdy opakovanou negativní stránkou zavedení eura je riziko vnímané inflace, kdy obyvatelé některých zemí eurozóny šíří pocit, že se ceny po zavedení eura výrazně zvýšily. Ze statistických údajů lze vyčíst, že tyto hypotézy nejsou potvrzené. U některých položek k růstu cen došlo, jako například v restauracích, v tržnicích, u kadeřníka, ale podíl těchto položek byl na celkových spotřebitelských výdajích dost omezený. Naopak u zboží dlouhodobé spotřeby, jako jsou počítače či auta, byl zaznamenán cenový pokles nebo stagnace. Inflace, kterou obyvatelé vnímají, nastává generalizací cen položek každodenní spotřeby, na něž jsou spotřebitelé nejvíce citliví, nesprávným srovnáním eurových cen, které podléhají aktuální inflaci, s cenami bývalé národní měny a potvrzenému faktu, že konzumenti dávají podvědomě větší váhu růstu cen než jejich totožnému poklesu. Tomuto riziku se věnuje Národní plán zavedení eura v ČR a vyzdvihuje princip cenové neutrality při přechodu na euro.

Dalším nedostatkem zavedení jednotné evropské měny jsou **jednorázové náklady**, které budou vyžadovány pro správný přechod na euro. Mezi ně patří upravení informačních systémů, přecenění zboží, vydání nových cenových katalogů, vyškolení zaměstnanců apod. Každý podnik bude muset uhradit tyto náklady z vlastních zdrojů, avšak zde se jedná o náklady jednorázové, přičemž výhody eura budou trvalé. Státní administrativa i bankovní sektor budou muset nainstalovat nové bankomaty, registrační pokladny, stáhnout staré mince a bankovky a v neposlední řadě vydat nové dokumenty.

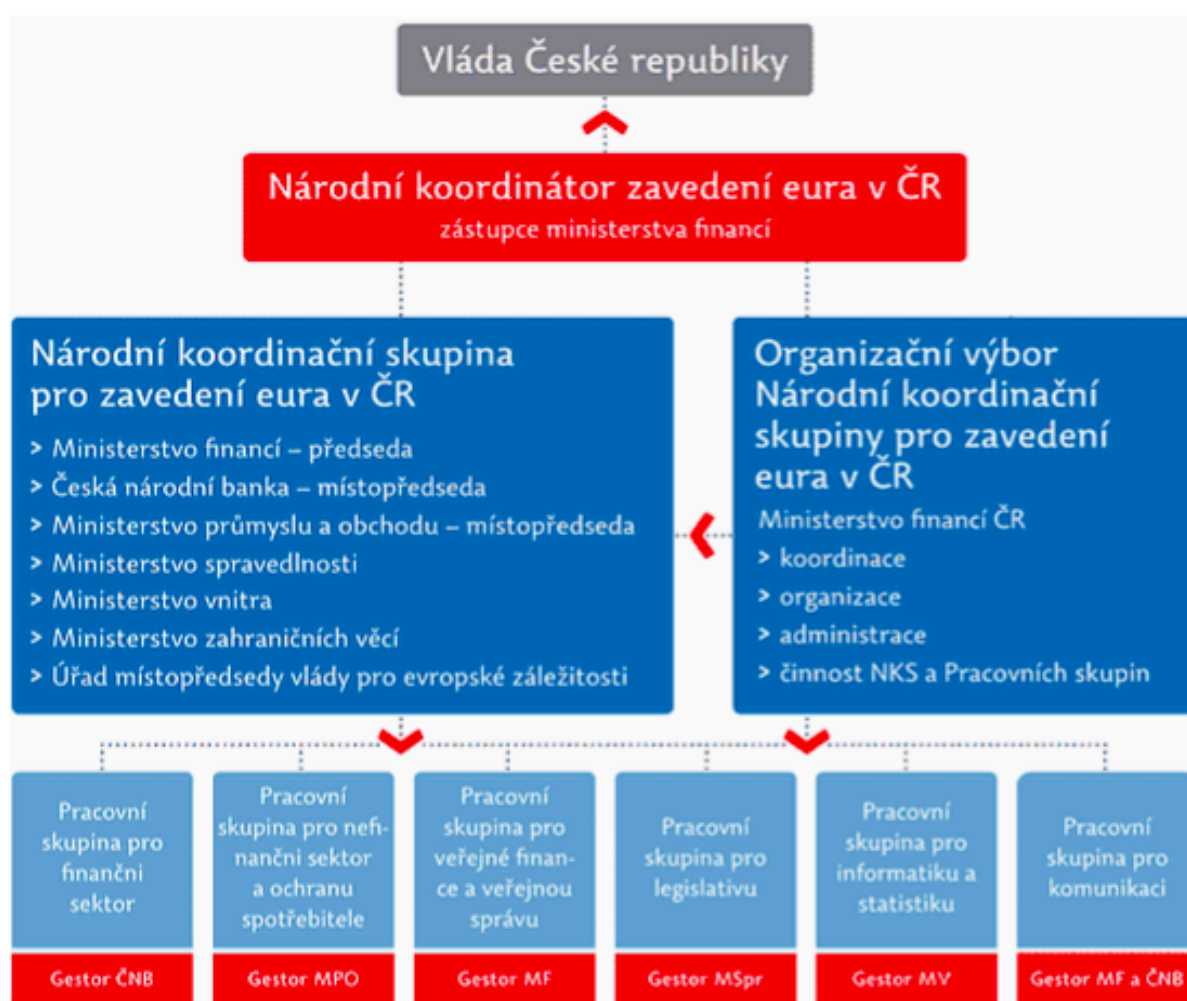
Celá podkapitola věnující se nákladům a rizikům přijetí eura, byla zpracována podle informací z webové stránky Zavedenieura.cz (Dědek, 2013k)

5.4. Národní plán zavedení eura

„Národní plán představuje základní dokument, který vymezuje zásady, harmonogram a institucionální zajištění celého procesu zavedení eura v ČR. Obsahuje souhrn úkolů v jednotlivých oblastech české ekonomiky, které je zapotřebí v souvislosti se zavedením eura provést. Vládou byl schválen v dubnu 2007.“ (Zavedenieura.cz, 2019c)

Ministerstvo financí je pověřeno řízením a koordinací veškerých věcí, jež se vztahují k zavedení eura v České republice, a ministr financí je zodpovědný za náležitý vývoj příprav. Rozhodnutí, jak má institucionální zázemí technických příprav na přijetí eura vypadat, vznesla vláda v listopadu roku 2005 v dokumentu s názvem Institucionální zajištění zavedení eura v České republice. Hlavním pracovním orgánem pro záležitosti týkající se eura a jeho budoucnosti v našem státě je Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR, o které již bylo zmíněno v předchozí části práce.

Obrázek 8: Struktura vládních orgánů pro zavedení eura

Zdroj: Dědek, 2013

Na obrázku 8 je viditelné rozdělení, pod co spadá Národní koordinační skupina a Národní koordinátor zavedení eura v ČR a případně jejich funkce. Na obrázku jsou také zobrazeny jednotlivé pracovní skupiny a jejich gestoři.

Podle výše zmíněného dokumentu se v roce 2006 vláda rozhodla, že euro bude přijato metodou „velký třesk“, což znamená, že bude zavedeno jak bezhotovostně tak i hotovostně ve stejný termín. Po tomto datu budou všechny peněžní částky znít pouze na měnu euro, ty, které budou uvedeny v české koruně, se následně přepočítají podle oficiálního koeficientu.

Vlastnosti jednorázového přechodu dle Dědka (2013m) na webu zavedenieura.cz jsou následující:

- Je jasnější a přehlednější pro všechny zúčastněné subjekty.
- Lépe vyhovuje podmínkám, kdy euro již existuje jako známá a rozšířená měna.
- Z hlediska nákladů se jedná o nejlevnější variantu.
- Je náročnější na koordinaci a přípravu soukromého a veřejného sektoru.
- Lze využít zkušenosti z realizované měnové odluky v r. 1993.

Obrázek 9: Přijetí eura metodou „velký třesk“

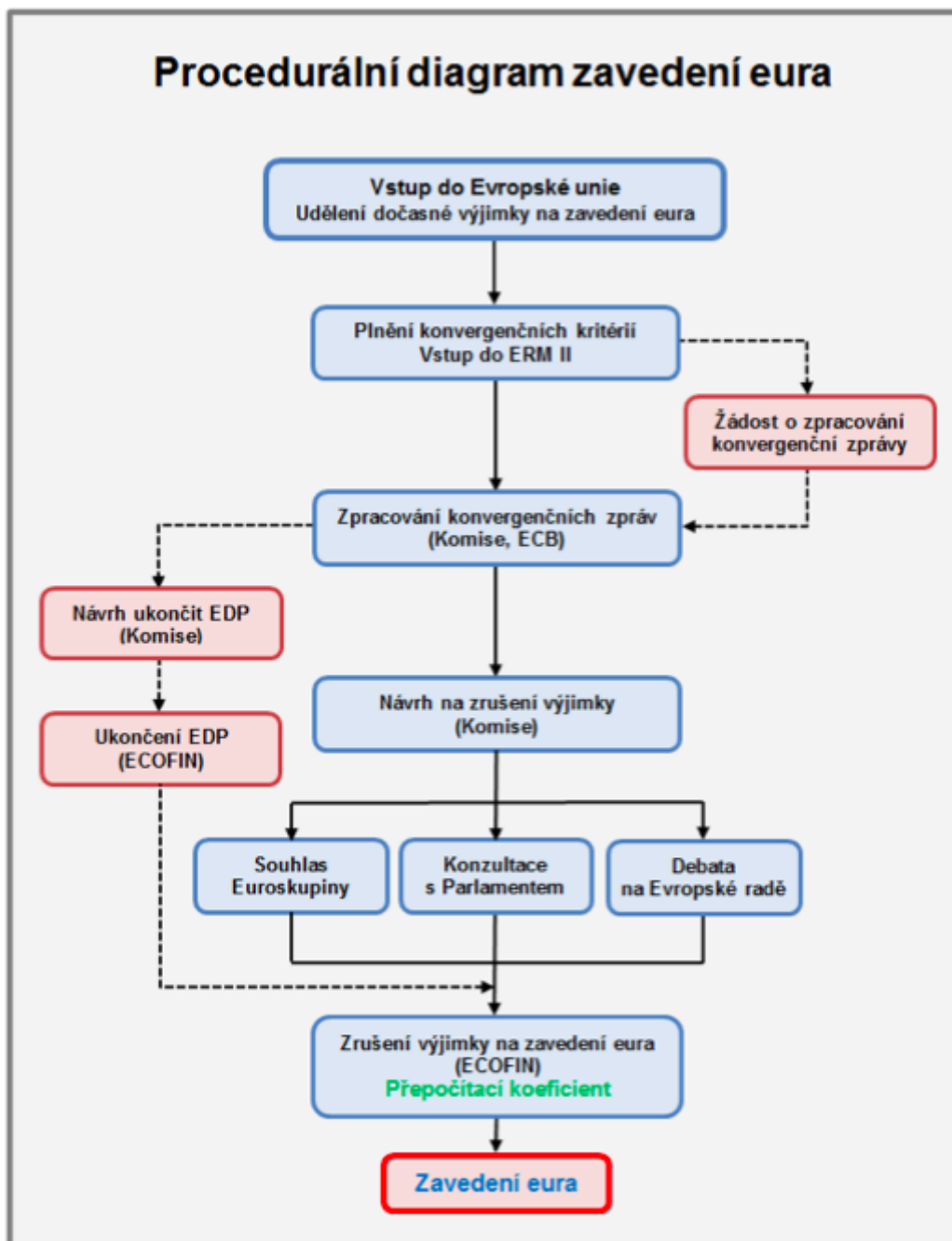
Zdroj: Dědek, 2013m

Existují dva další scénáře přijetí eura, které vláda zvažovala. Prvním z nich je tzv. Madridský scénář, při kterém je euro nejdříve zavedeno pouze v bezhotovostní formě a po určitém období je zavedeno do hotovostního platebního styku. Pozitivem je větší množství času na přípravu přijetí eura, nevýhodou jsou vysoké náklady, neboť veškeré subjekty musejí udržovat vše ve dvou měnách. Druhou možností je scénář s postupným doběhem, kdy se euro zavede ve stejném termínu jak do bezhotovostního tak i do

hotovostního oběhu, ale v předem domluvených oblastech lze nadále používat dřívější národní měnu. Výhoda spočívá v času na přípravu, nevýhodou jsou dodatečné náklady. (Dědek, 2013m)

Před vstupem země do eurozóny se posuzuje její připravenost na vstup, přičemž evropské instituce vycházejí z několika principů. Nejdůležitějším z nich je, zda jsou konvergenční kritéria dodržována striktně, jelikož do eurozóny se mohou začlenit pouze státy, které ji budou podporovat a kladně přispívat k její stabilitě. Tato kritéria musejí být splněna všechna, neboť formují koherentní a integrovaný celek, a to na základě reálných údajů. Je nutné, aby jejich hodnocení bylo transparentní, konzistentní a srozumitelné. Dále tyto podmínky musejí být plněny dlouhodobě, ne pouze za účelem splnění pouze v kontrolovaném období. Pro vstup do eurozóny existuje právní rámec, který obsahuje časové lhůty a kterým se musí řídit každá začleňující se země. (Dědek, 2014a)

Obrázek 10: Procedurální diagram zavedení eura

Zdroj: Dědek, 2014a

Obrázek 10 zobrazuje proceduru, jakou je v nově vstupujících státech do eurozóny, zaváděno euro. Plné šipky spojují úkony, které jsou realizovány vždy, naopak přerušované šipky propojují úkony, jejichž realizace závisí na konkrétní situaci, a tudíž se neprovádí vždy.

Při zavádění eura bude velkou roli hrát přepočítávání cen. Rada EU stanoví přepočítací koeficient, podle kterého budou oficiálně přepočítávány veškeré peněžní částky. Není pravidlem, že se hodnota koeficientu shoduje s centrální paritou, s kterou vstoupí česká koruna do kurzového systému ERM II. Přepočítací koeficient bude stanovovat ekvivalent jednoho eura v korunách českých a bude vymezen na šest platných číslic. Nebude možné ho nijak zaokrouhlovat či zkracovat, koeficient je nutné používat v celém tvaru. Pokud se budou převádět české koruny na eura, vydělí se korunový základ koeficientem a finální hodnota se zaokrouhlí na dvě desetinná místa. V případě převodu eur na koruny, bude tento proces stejný, jen místo dělení se bude částka násobit. Pokud by konečné hodnoty vycházely neprakticky či nepohodlně, lze využít zarovnání přepočtených částek. (Dědek, 2013n)

V rámci přechodu k nové měně bude potřeba zobrazovat po určitou dobu některé peněžní částky jak v českých korunách, tak v eurech. Duální označování má za cíl umožnit občanům snadnější orientaci v nové měně a rychlejší zvyknutí si na ni. Také klade vyšší tlak na obchodníky, aby zavedení nové měny nebylo zneužíváno k bezdůvodnému zvýšení cen. Mezi položky, kterých se bude duální označování týkat, patří např. ceny výrobků a služeb pro konečnou spotřebu, ceny nemovitostí, mzdy, platy, zdravotní pojištění, daně, poplatky či pokuty. Povinné duální označování by mělo trvat rok od zavedení eura. (Dědek, 2013o)

Co se týká konkrétního zavedení eurového oběživa do provozu, bude se jednat o technicky i časově velmi náročný úkon. Vše bude probíhat podle předem připravených procesů, které budou pečlivě koordinovány. První dodávka eurobankovek bude České republice zapůjčena od členských centrálních bank Eurosystemu a to až po zrušení výjimky ze zavedení eura. O národní straně euromincí se začne jednat minimálně tři roky před eventuálním datem zavedení eura. Jejich výroba může započnout taktéž až po zrušení výjimky ze zavedení eura. Tři měsíce před zavedením eura zapůjčí ČNB bankám eurové oběživo, které nebudou moci vydávat do oběhu přede dnem přechodu na euro. Toto oběživo budou moci banky poskytnout nefinančním podnikům měsíc před zavedením eura (např. provozovatelům bankomatů). Jelikož je euro používáno nyní v jiných státech, může se kdokoliv předzásobit nákupem této měny za tržní cenu. Než bude česká koruna nahrazena eurem, bude možnost pořízení startovacích balíčků pro

domácnosti a podniky, jejichž úkolem je seznámení občanů s novou národní měnou. (Dědek, 2014b)

Euro od svého zavedení začne platit okamžitě v bezhotovostním i hotovostním styku, a tudíž bude potřeba stáhnout velké množství korunových bankovek a mincí. Z toho důvodu bude využito několika kanálů, které s kompletním stažením vypomohou. Nejideálnějším řešením jak pro občany, tak pro banky je uložení hotovosti na bankovní účet. V tomto případě občané nemají žádné starosti, neboť jejich finance v korunách budou bezplatně vyměněné za eura. Další možností je výměna hotovosti na pobočce jakékoliv banky či předem stanoveného subjektu, což bude možné ihned ode dne zavedení eura. Následující variantou bude placení českými korunami v obchodní síti, což se nazývá přechodné období duálního oběhu. (Dědek, 2014c)

Důležitou součástí procesu přechodu na euro bude informovanost a komunikace s veřejností, aby každý občan ČR byl správně a dostatečně poučen. Široká veřejnost bude obeznámena o faktických aspektech pomocí různých komunikačních nástrojů. Hlavní úkol při distribuci budou mít média. Skrze ně se budou šířit veškeré informace o euru, využívány budou také televizní a rozhlasové spoty či noviny a časopisy. Domácnostem budou posílány speciální poštovní zásilky s informacemi o zavedení eura a dalšími věcnými sděleními. Pro seznámení s euromincemi se budou prodávat startovací balíčky, dále budou dostupné letáky či brožury a při vhodných příležitostech budou rozdávány propagační materiály. (Dědek, 2013p)

5.5. Názory na přijetí eura

5.5.1. Široká veřejnost

Názory veřejnosti na přistoupení do eurozóny a tím i přijetí eura se liší. V dubnu 2018 probíhalo poslední šetření od Centra pro výzkum veřejného mínění, které zjišťovalo, jakou mají občané důvěru v budoucnost Evropské unie, jaká je míra zapojení České republiky a mimo jiné i to, zda má široká veřejnost zájem o přijetí eura. Podklady pro tuto podkapitolu byly čerpány z Tiskové zprávy Centra pro výzkum veřejného mínění (2018).

Z hlediska budoucnosti Evropské unie 44 % občanů v ni věří, ale zároveň stejný podíl se vyjádřil zcela opačně. Pokud jde o porovnání s minulým výzkumem, tak počet těch, kteří v Evropské unii vidí budoucnost, vzrostl o 5 %. Z výzkumu také vyplynulo, že pozitivní pohled na budoucnost EU mají mladí lidé, absolventi vysokých škol, odborní

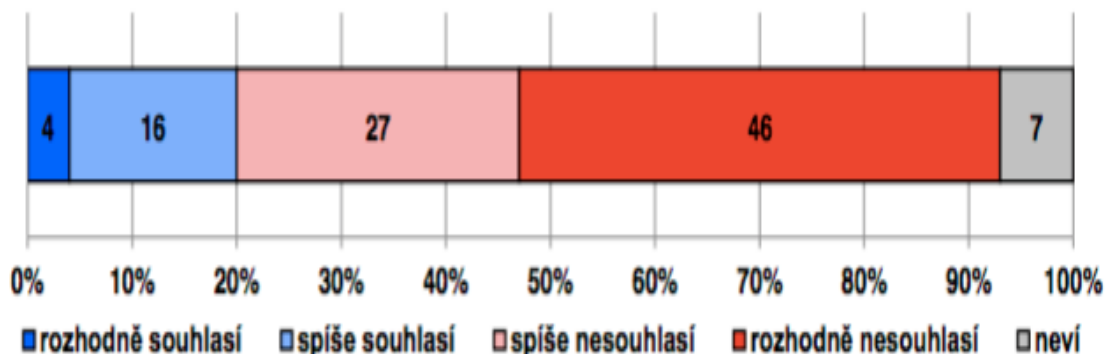
pracovníci, lidé důvěřující vládě či občané s dobrou životní úrovní. Naopak nedůvěru projeví senioři, nezaměstnaní, lidé pracující v dělnických profesích či respondenti se špatnou životní úrovní.

Další otázkou bylo, zda má evropská integrace do budoucna posilovat. Téměř polovina dotázaných (48 %) si stojí za názorem, že míra integrace Evropské unie by se již neměla moc měnit, tudíž jim přijde ideální současný stav, i když jsou otevření nepatrným změnám. 14 % by si přálo, aby integrace dále posilovala, ale 25 % má opačný názor, a to že by bylo dobré, kdyby integrace oslabil. V porovnání s minulým šetřením zde opět došlo k nárůstu o 5 %, že integrace by měla zůstat stejná, jako je nyní. Více proevropské názory opět projevily identické skupiny občanů jako v předchozí otázce - studenti, absolventi vysokých škol atd. Euroskeptické názory zde zastávají lidé starší 60 let, řemeslníci, lidé se středním vzděláním bez maturity či občané nespokojení s politickou situací.

Nejčastější odpovědí na otázku, zda má Česká republika posílit zapojení v rámci Evropské unie do budoucna, bylo zachování současné míry zapojení, jak odpovědělo 46 % dotázaných. Ostatní názory jsou téměř vyrovnané, neboť 22 % by zvolilo posílení a 25 % oslabení, 7 % nebylo schopno se rozhodnout a zvolilo variantu „nevím“. Opět pro posilování úrovně zapojení ČR do EU byli lidé, kteří v předchozích otázkách vykazovali proevropské postoje a pro oslabení byli občané, kteří zastávají spíše euroskeptické názory.

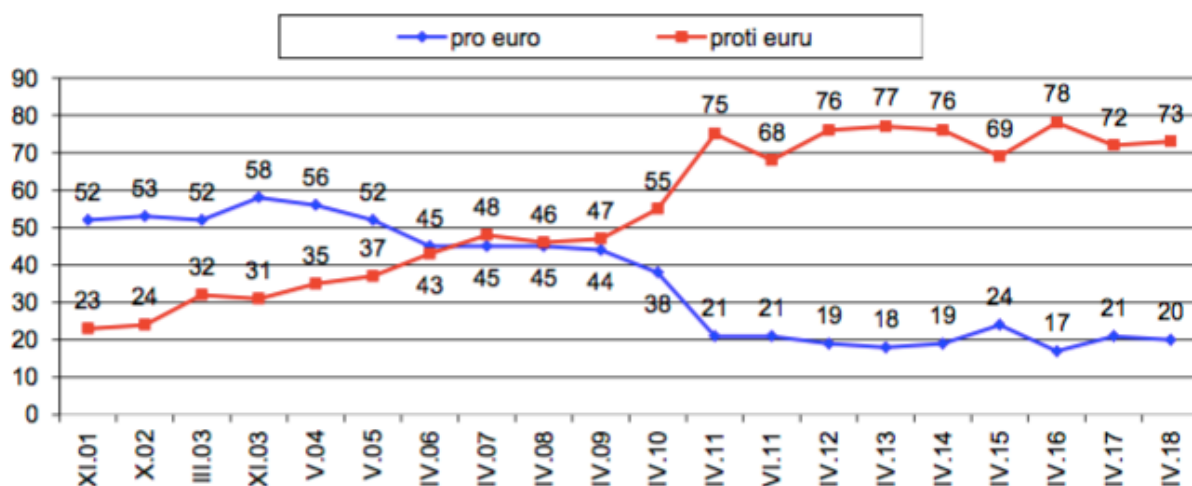
Poslední velmi důležitá otázka se týkala přijetí eura za novou národní měnu. Z větší části převládá negativní přístup, kdy 73 % občanů nesouhlasí s přijetím eura, z toho 46 % „rozhodně nesouhlasí“ a 27 % „spíše nesouhlasí“. Přijetí eura by odsouhlasilo pouze 20 % respondentů a 7 % není rozhodnuto. Toto procentuální rozdělení je viditelné na obrázku 11. Jak lze pozorovat na obrázku 12, kladné názory pro přijetí eura převažovaly do roku 2005, v období let 2006 až 2009 byly názory pro a proti víceméně vyrovnané. Naopak od roku 2010 převládá názor, že euro by se přijímat nemělo. Z různých šetření vyplývá, že podpora eura roste se zlepšujícím se hodnocením životní úrovně, se spokojeností s ekonomickou a politickou situací v ČR či zlepšujícím se pohledem na budoucnost Evropské unie. Opět zde figurují identické skupiny, jedna s proevropským postojem (studenti, vysokoškoláci, lidé důvěřující vládě) a naopak druhá s euroskeptickými názory (důchodci, dělníci, lidé hlásící se k levici).

Obrázek 11: Názory veřejnosti na přijetí eura v roce 2018

Zdroj: Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2018

Obrázek 12: Názory veřejnosti v období 2001 – 2018 na přijetí eura

Zdroj: Centrum pro výzkum veřejného mínění, 2018

5.5.2. Postoj kandidátů prezidenta

V roce 2017 v rámci přípravy voleb prezidenta ČR probíhala volební kampaň kandidátů na tuto funkci. Většina kandidátů mimo jiné vyjadřovala svůj postoj k členství ČR v EU a vstupu ČR do eurozóny.

V roce 2017 byl publikovaný na webových stránkách deníku.cz (2017) článek o názorech na přijetí eura jednotlivých prezidentských kandidátů. Současný prezident Miloš Zeman a bývalý premiér Mirek Topolánek se k této otázce nevyjádřili. Většina

ostatních kandidátů se shodla na tom, že prezidentovi nepřísluší přímo rozhodovat o zavedení eura, nýbrž je to volba vlády.

Bývalý předseda Akademie věd Jiří Drahoš, který se dostal do druhého kola a o post prezidenta České republiky soupeřil s Milošem Zemanem, uvedl: *„Prezident není ten, kdo má prosazovat zavedení eura za každou cenu. Já se chci zasadit o zahájení opravdu seriózní diskuse. Položit na stůl podstatné argumenty pro a proti. Osobně si myslím, že těch pro je více. Jsou pro občany podstatnější, míří více do budoucnosti. Například právě z důvodu, abychom patřili mezi ty, kdo sedí v EU u rozhodovacího stolu a nekrčí se v předzíni. Ale určitě bych euro netlačil proti vůli většiny odborníků i občanů.“* (ČTK, 2017a)

S tímto názorem lze souhlasit, jelikož je velmi neutrální, ale neodráží vlastní postoj Jiřího Drahoše k přijetí eura. Tento výrok je vhodný pro volební kampaň, protože u voličů nevyvolává zejména záporné pocity, ale bylo by zajímavé zjistit, co skutečně si o vstupu do eurozóny prezidentský kandidát myslel.

Naopak hudebník a zároveň předseda strany Rozumní Petr Hannig je zásadně proti přijetí eura a na otázku, zda by prosazoval zavedení eura v České republice do konce roku 2023, odpověděl: *„Ne. Jsem zásadně proti euru, jehož přijetí znehodnotí důchody a úspory občanů ČR. Euro je dobré pro ty nejbohatší podnikatele - miliardáře, neboť jim šetří bankovní poplatky. Chci být prezidentem dolních deseti milionů a horních tisíců.“* (ČTK, 2017a)

S tímto názorem lze jen stěží souhlasit, spíše se jedná o demagogické prohlášení, které mělo za cíl ovlivnit a získat voliče s negativním postojem ke vstupu do eurozóny. U prohlášení zcela chybí faktické zdůvodnění a z matematického hlediska je naprosto logické, že pokud se vše (ceny, platy, úspory...) vynásobí stejným přepočítávacím koeficientem, není možné, aby se důchody a úspory znehodnotily.

Posledním uvedeným bude názor podnikatele a textaře Michala Horáčka, který zní: *„Zavedení eura k určitému datu je věcí vlády. Jako prezident bych se snažil o hlubší obecné pochopení potenciálních přínosů a rizik. Proto jsem slíbil, že na Hradě bych uspořádal konferenci za účasti našich slovenských přátel v čele s prezidentem a premiérem Slovenska. Právě oni by nám ve vnímání celé složité záležitosti velmi pomohli.“*

Rozhodnutí není totiž záležitostí odbornou, ale spíše politickou a nepochybně citovou.“
(ČTK, 2017a)

Mezi řádky tohoto názoru lze číst pozitivní postoj Michala Horáčka k přijetí eura. Je známo, že přijetí eura na Slovensku proběhlo bezproblémově a slovenské ekonomice se daří. Nicméně naše média o slovenských ekonomických aktivitách příliš neinformují a pozvání slovenských politiků s praktickými zkušenostmi by určitě přispělo k překonání některých negativních pohledů na přijetí eura.

5.5.3. Názory ČNB

Česká národní banka vydává každý rok dokument s názvem „Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně sladění ČR s eurozónou“, kde hodnotí plnění jednotlivých kritérií. Tento dokument také slouží jako doporučení vládě k otázce, zda euro přijmout či nikoliv. Česká republika momentálně plní všechna kritéria vyjma kritéria kurzové stability, jelikož není zapojena do mechanismu ERM II a tím pádem lze předpokládat, že se jedná spíše o politické rozhodnutí než ekonomické. Pro účely této práce byla zjištěna jména guvernérů ČNB od doby, kdy Česká republika vstoupila do eurozóny, a prověřeno, jak se konkrétně oni vyjadřovali ke složité otázce přijetí eura.

Doc. Ing. Zdeněk Tůma, CSc.

Prvním guvernérem v seznamu autorky se stal doc. Ing. Zdeněk Tůma, CSc., jehož funkční období byla dvě a celkově trvala od 1.12.2000 do 30.6.2010.

Bývalý guvernér se v roce 2003 účastnil rozhovoru do Hospodářských novin (Hrstková, 2003), kde uvedl, že považuje přijetí eura za podstatné, ale je třeba to zvážit a do mechanismu ERM II se zapojit tehdy až, když bude jistý výstup, kterým je právě přijetí eura po dvouletém setrvání v tomto mechanismu. Na otázku, kdy je přijetí eura reálné, odpověděl, že záleží v jakém stavu budou veřejné finance v roce 2005 a 2006. Jestliže vláda bude demonstrovat rozumnou strategii, tak se předpokládá, že deficit bude klesat a v tomto případě nevidí v zavedení eura žádný problém. Samozřejmě může nastat i opačná situace, v tom případě termín přijetí eura nebude tak evidentní a vstoupení do měnového mechanismu by nedoporučoval. Dále pokračoval, že pokud Česká republika bude zaostávat s přijetím eura za ostatními kandidátskými zeměmi, může to negativně zapůsobit na investory. K otázce o ERM II se vyjadřuje, že prosperovat lze jak s eurem,

tak i bez něj, a tudíž jednotná měna není spásou, ale jedná se o další mezník v našem procesu připojení se k Evropě. Pokud jde o ERM II, tak uvádí, že naše měnová politika funguje natolik dobře, že nevidí důvod ji co nejdříve opustit. Ohledně deficitu veřejných financí uvádí, že sice je nastaveno pravidlo nepřekročit deficit veřejných financí o tři procenta HDP, ale ve skutečnosti to znamená, že v době ekonomického růstu by měl být deficit vyrovnáný a pouze ve fázi poklesu by měl být prostor pro vyrovnávací mechanismy veřejných financí. Nastiňuje, jak lépe by mělo znít toto pravidlo, přičemž ale dodává, že nehrozí opuštění požadavku na udržitelný vývoj veřejných financí.

Druhý rozhovor z roku 2008 (Zlámalová & Jašminský, 2008) se týká hlavně zdražování a světové krize, o které v době zveřejnění článku nebylo jasné, že se dostane z USA do celého světa. Na otázku, kdy budeme mít euro v České republice, Zdeněk Tůma odpovídá, že se nic nestane ať přijmeme euro v roce 2010 či naopak až v roce 2019, kdy bude mimo jiné stoleté výročí české koruny. Pokračuje, že na životní úroveň a růst ekonomiky to nebude mít vliv, neboť se vše převede na eura a lidé nebudou ani chudší, ani bohatší. Naprosto vyvrací špatný argument politiků, že je lepší počkat až koruna posílí, neboť poté bude výhodnější kurz. To ovlivňuje názor veřejnosti, která se bojí zdražování. Dodává, že touha občanů po přechodu na euro je nízká i z důvodu stabilní koruny, které se nechtějí vzdát.

Posledním příspěvkem je rozhovor pro ParlamentníListy.cz (2014), kdy Zdeněk Tůma již nevykonával funkci guvernéra ČNB. Sám o sobě tvrdí, že není ani nadšeným příznivcem přijetí eura, ani přesvědčeným odpůrcem a termín vstupu do eurozóny je hlavně politickým rozhodnutím. V rozhovoru uvádí, že i po překonané světové krizi stále řada problémů zůstává a že lidé se rozpadu eurozóny nemusejí bát. Dodává však, že bychom byli hodně postiženi ať už bychom byli součástí eurozóny či nikoli. Uvádí, že ideální termín pro přijetí eura neexistuje, neboť má své argumenty pro i proti. „*Klíčové rozhodnutí je, jestli chceme být součástí té integrovanější části Evropské unie, nebo si zachovat větší míru nezávislosti například v oblasti měnové politiky a zůstat raději mimo.*“ říká Zdeněk Tůma. (Frantová, 2014) Také padla otázka, zda je stále možné - i po zavázání se přijetí eura při vstupu do Evropské unie - uspořádat například referendum a euro případně nepřijmout. Odpovědí bylo, že možné to je a příznivci referenda budou poukazovat na fakt, že eurozóna se od svého vzniku velmi změnila a původně se v tom případě hlasovalo trochu o něčem jiném. Jako nejobvyklejší argument uvádí

ekonomickou provázanost s ostatními zeměmi eurozóny, naopak hlavním argumentem proti je nejednoznačný ekonomický přínos. Popírá, že kvůli euru by následovalo výrazné zdražení. Uvádí možnost zdražení některých položek, ale upozorňuje na to, že je třeba se dívat na celkový spotřebitelský index a že lidé si všímají pouze cen, které rostou.

Ing. Miroslav Singer, PhD.

Druhým představitelem ČNB, jehož názory jsou zde uvedeny, je Ing. Miroslav Singer, PhD., který zastával funkci guvernéra ČNB od 1.7.2010 do 30.6.2016. Miroslav Singer má od začátku zdrženlivý postoj k přijetí eura jako národní měny pro Českou republiku.

V roce 2015 uvedl: „*Tvrdá empirická data ukazují, že eurozóna a členství v ní nepřinesly před krizí pro ekonomický růst žádné pozorovatelné (a před jejím vznikem slibované) přínosy. V krizi a v posledních letech se dokonce ukazuje, že výstup eurozóny roste významně pomaleji než výstup ekonomik zemí EU stojících mimo eurozónu.*“ (ČTK, 2015) Pro srovnání ekonomik eurozóny a nečlenských zemí, použil Singer podklady o meziročním růstu HDP a čísla podle něj zobrazují, že celkový reálný HDP nečlenských zemí bez Rumunska byl lepší než v zemích eurozóny. Na toto následně reagoval prezident Miloš Zeman a uvedl, že bude raději, pokud v bankovní radě ČNB budou přítomni lidé, kteří podporují vstup ČR do eurozóny. Také dodal, že ČNB se snaží oddálit přijetí eura, neboť při něm by přišla o některé ze svých kompetencí a ty by získala Evropská centrální banka. (ČTK, 2015)

Miroslav Singer v roce 2015 uvedl, že česká koruna by před přijetím eura měla posílit a hlavním důvodem pro to jsou spekulace investorů. „*Důvod není ani tak fundamentální jako spekulativní. Když věříte, že měna dané země do eurozóny nakonec vstoupí, tak sázka na posílení měny je poměrně triviální finanční hra. Protože posílení znamená, že země spíše splní inflační podmínky a spíše splní úrokovou podmínku,*“ řekl Singer. (Bíba & ČTK, 2015) Dodal také, že současná vláda nemá vstup do eurozóny v programu a bude to řešit nový kabinet v roce 2017. Uvedl, že nejbližší termín přijetí eura je rok 2020, tento názor uvedl i tehdejší premiér Bohuslav Sobotka. (Bíba & ČTK, 2015)

Na rozhovor z roku 2017 odpovídal již jako exguvernér ČNB. Uvedl, že sice možná na přijetí eura připraveni jsme, ale to je u nás velice nepopulární a nikdo sebevražednou politiku dělat nechce. Tvrdí, že lidé euro nechtějí, neboť Česká republika

má solidní makroekonomický rámec a přijetím eura by nic moc navíc nezískala. Souhlasí s tím, že by zmizely transakční náklady při výměně měny, ale zároveň bychom přišli o možnost provádět optimální měnovou politiku. Říká, že pokud má eurozóna nadále fungovat, je třeba, aby se více federalizovala. Na otázku, zda nebude pro Českou republiku nevýhoda stát stranou, pokud se bude Evropa více federalizovat, odpovídá, že to může být úspěšný, ale i neúspěšný pokus a v každém případě bude dobré vyčkat a poté se rozhodnout. (Petříček, 2017)

Ing. Jiří Rusnok

Současným guvernérem ČNB je ekonom a politik Ing. Jiří Rusnok, který je ve funkci od 1. července 2016. Téhož roku uvedl, že vstup České republiky do eurozóny je výhradně politické rozhodnutí a Česká národní banka má pouze funkci poradce pro vládu. *„Nemůžeme vládě nic vnucovat, ani jí od něčeho odrazovat. Můžeme jen dávat svůj názor, jak to vidíme z hlediska kritérií, jež jsme schopni v nějaké řadě sledovat. Ale to rozhodnutí má spíše politické a strategické rozměry než měnově-ekonomické,“* pronesl Rusnok. (ČTK, 2016) Předchozí guvernér ČNB Miroslav Singer tenkrát uvedl, že připravenost ČR na vstup eurozóny se zlepšila, ale pořád ji nelze vyhodnotit jako uspokojivou. Evropská komise také sdělila, že ČR nesplňuje veškeré podmínky nutné pro vstup, jelikož není zapojena do systému směnných kurzů ERM II. Rusnok sdělil, že česká ekonomika si počíná velmi dobře, a i přesto že není ve stejném stádiu jako jádrové země eurozóny, snaží se je dohánět. Informoval o tom, že evropský bankovní sektor není dlouhodobě v dobré kondici, ale také že eurozóna je nyní na rizikové situaci lépe připravena a jsou zavedeny mechanismy a rezervy na řešení konkrétních problémů. (ČTK, 2016)

V červnu roku 2017 vyšla řada článků, ve kterých se Jiří Rusnok vyjadřuje, že Česká republika je na euro připravená a mohla by ho přijmout, ale problémem jsou mzdy a ceny. Uvádí, že ČR by přechod na novou měnu zvládla, ale ještě by bylo dobré vyčkat a snažit se zmenšit propast v oblasti mezd a cen, která se nachází mezi ČR a ostatními státy eurozóny. Zároveň se mu nelíbí fungování projektu Bankovní unie a dodává, že sice je vytvořen záchranný fond, který ale nedisponuje dostatkem financí na řešení případné krize. (iDNES.cz & ČTK 2017)

Na otázku, zda ČR vstoupí během pěti až deseti let do eurozóny, reagoval Jiří Rusnok takto: „*Kdybych si měl tipnout nebo vsadit, řekl bych ne. Obecně nevidím v této zemi dost síly a dost vůle.*“ (ČTK, 2017b)

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo zhodnotit připravenost České republiky na vstup do eurozóny a přijetí eura místo dosavadní národní měny. Vedlejšími cíli bylo analyzovat plnění konvergenčních kritérií, posouzení možných přínosů a rizik zavedení eura, prozkoumání názorů široké veřejnosti a také postojů ČNB ke vstupu do eurozóny.

Vstupem do Evropské unie v roce 2004 se Česká republika zavázala v budoucnosti přijmout euro, které by mělo být nástupcem národní měny. Pro hladší průběh záležitostí týkajících se eurozóny byla ustanovena Národní koordinační skupina pro zavedení eura v ČR, která je hlavní institucí starající se o problematiku spojenou se zavedením eura u nás.

Stejně jako všechny ostatní státy, které vstupovaly do eurozóny, musí i Česká republika splnit konvergenční kritéria. V současnosti naše země plní kritérium cenové stability, kritérium dlouhodobých úrokových sazeb a kritéria udržitelnosti veřejných financí. Naopak kritérium kurzové stability plněno není a fakticky ani být plněno nemůže, jelikož Česká republika není zapojena do mechanismu směnných kurzů ERM II. Další podmínkou, která není splněna, je institucionálně právní hledisko.

S přijetím eura jsou spojené výhody, ale samozřejmě i náklady a rizika. Mezi nesporné výhody jednotné měny patří snadnější porovnání cen pro spotřebitele, zrušení vedení dvojího účetnictví pro podnikatele či spolurozhodovací právo našeho státu o společné evropské měnové a kurzové politice. Oproti tomu se Česká republika bude muset vzdát samostatné měnové politiky, což je chápáno jako největší riziko vstupu do eurozóny.

V roce 2007 byl vládou ČR schválen Národní plán na zavedení eura. V tomto dokumentu je nastíněn celý proces zavedení eura v ČR, jeho zásady a harmonogram. Stejně tak obsahuje institucionální zajištění tohoto procesu a vedení komunikační kampaně.

Mediální kampaně pro vstup do eurozóny nejsou příliš úspěšné, což se potvrdilo v posledním šetření Centra pro výzkum veřejného mínění z dubna 2018. Přestože téměř polovina občanů České republiky věří v Evropskou unii a je spokojená s jejím současným stavem, k přijetí eura za novou národní měnu převládá negativní postoj. Výsledkem veřejného mínění je pouhých 20 % respondentů, kteří souhlasí s přijetím eura.

Autorka je zastáncem vstupu do eurozóny, i když si je dobře vědoma negativ, která jsou s tím spojená. Ztráta samostatné měnové politiky běžnému občanovi mnoho neřekne, nicméně prvotní jednorázové náklady na zavedení eura se dotknou téměř každého. I přesto autorka spatřuje více pozitivních efektů, jejichž dopad bude pravděpodobně doceněn až příští generací. Zjednoduší se cestování a odpadne všudypřítomné přepočítávání cen. Navzdory všem pozitivům by nebylo moudré vstup uspěchat, ale nejdříve plnit všechny podmínky a dobře se připravit na přechod z hlediska jak technického, tak informativního. Česká republika se zavázala se vstupem do Evropské unie také ke vstupu do eurozóny, z něhož vyplývá přijetí eura. Občané ČR se cítí pohodlně v situaci, kdy jsou čerpány výhody z členství v Evropské unii, ale nepohodlně v situaci, kdy by se mělo začít vracet zpět. Nicméně výjimka na zavedení eura při vstupu do EU nebyla vyjednána, takže by mělo být vyvinuto maximální úsilí k dodržení našeho závazku. Ta část občanů, která nesouhlasí s přijetím eura, poukazuje na to, že podmínky v eurozóně se od našeho vstupu do EU výrazně změnily. S tímto lze souhlasit, ale i polemizovat, neboť změna je přirozeným důsledkem vývoje. Názorným příkladem může být sousední Slovensko. Tam s přijetím eura neváhali a v roce 2009 euro nahradilo slovenskou korunu. Lze konstatovat, že tato změna nepřinesla Slovensku žádné významnější problémy. Na rozdíl od našeho státu tam zavedení eura provázela dobrá informační kampaň, zatímco v České republice je míra informovanosti občanů nedostatečná. K podpoření vstupu do eurozóny by bylo třeba začít občanům laicky vysvětlovat, jak přijetí eura proběhne a co jeho přijetí způsobí. Autorka si myslí, že již děti na základních školách by se měly nenásilně vést k proevropským názorům hravou a zábavnou formou. Závěrem lze konstatovat, že stanovení pevného termínu vstupu ČR do eurozóny by se mělo stát prioritou, k jejímuž splnění budou směřovány veškeré aktivity.

Seznam obrázků

Obrázek 1: Poptávkový asymetrický šok v modelu AS - AD	11
Obrázek 2: Působení automatických vyrovnávacích procesů v modelu AS - AD	12
Obrázek 3: Vývoj plnění inflačního kritéria	31
Obrázek 4: Vývoj plnění úrokového kritéria	32
Obrázek 5: Vývoj kurzu české koruny vůči euru	33
Obrázek 6: Vývoj plnění kritéria veřejného deficitu	34
Obrázek 7: Vývoj plnění kritéria veřejného rozpočtu	35
Obrázek 8: Struktura vládních orgánů pro zavedení eura.....	40
Obrázek 9: Přijetí eura metodou „velký třesk“	41
Obrázek 10: Procedurální diagram zavedení eura	43
Obrázek 11: Názory veřejnosti na přijetí eura v roce 2018	47
Obrázek 12: Názory veřejnosti v období 2001 – 2018 na přijetí eura	47

Seznam použitých zkratek

AD	agregátní poptávka
AS	agregátní nabídka
ČNB	Česká národní banka
ECB	Evropská centrální banka
ECU	Evropská měnová jednotka
EHM	Evropská hospodářská a měnová unie
EHS	Evropské hospodářské společenství
EK	Evropská komise
EMU	Evropská měnová unie
ERM II	Evropský mechanismus směnných kurzů II
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
HDP	hrubý domácí produkt
HICP	harmonizovaný index spotřebitelských cen
HMU	Hospodářská a měnová unie
MMF	Mezinárodní měnový fond
NKS	Národní koordinační skupina

Seznam použité literatury

Bibliografické zdroje

Baldwin, R., & Wyplosz, Ch. (2013). *Ekonomie evropské integrace*. Praha: Grada Publishing.

Dědek, O. (2014). *Doba eura: úspěchy i nezdary společné evropské měny*. Praha: Linde Praha..

Jonáš, J. (2000). *Světová ekonomika na přelomu tisíciletí*. Praha: Management Press.

Kunešová, H., Cihelková, E. et al. (2006). *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. Praha: C. H. Beck.

Kunešová, H., Mrkvan, R. et al. (2005). *Evropská unie - vybrané kapitoly z pohledu ekonoma*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni.

Lacina, L. et al. (2007). *Měnová integrace: náklady a přínosy členství v měnové unii*. Praha: C. H. Beck.

Lacina, L., Rozmahel, P. et al. (2010). *Euro: ano/ne?*. Praha: Alfa Nakladatelství.

Lacina, L., Rusek, A. et al. (2007). *Evropská unie: Trendy, příležitosti, rizika*. Plzeň: Aleš Čeněk

Lacina, L., Strejček, P., & Blížkovský, P. (2016). *Učebnice evropské integrace*. Brno: Barrister & Principal.

Elektronické zdroje

Bíba, L., & ČTK (2015). *Hospodářské noviny. Guvernér ČBN Singer: Před vstupem do eurozóny bude koruna terčem spekulantů*. Cit: 18.1.2019, dostupné z: <https://byznys.ihned.cz/c1-63898030-guvernér-cnb-singer-před-vstupem-do-eurozóny-bude-koruna-tercem-spekulantu>

Bydžovská, M. (2019). *Euroskop.cz. Euro v ČR*. Cit: 5.12.2018, dostupné z: <https://www.euroskop.cz/786/sekce/euro-v-cr/>

CDK (2018). *Euroskop.cz. Hospodářská a měnová unie*. Cit: 1.12.2018, dostupné z: <https://www.euroskop.cz/674/sekce/hospodarska-a-menova-unie/>

Centrum pro výzkum veřejného mínění (2018). *Tisková zpráva. Občané ČR o budoucnosti EU a přijetí eura – duben 2018*. Cit. 13.1.2019, dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4616/f9/pm180514b.pdf

Česká národní banka (2019a). *Česká národní banka. Kritéria konvergence*. Cit: 2.1.2019, dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni_vztahy/cr_eu_integrace/eu_integrace_04.html

Česká národní banka (2019b). *Česká národní banka. Pakt stability a růstu*. Cit: 2.1.2019, dostupné z:

https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/mezinarodni_vztahy/cr_eu_integrace/eu_integrace_07.html

ČTK (2015). *Deník.cz. Guvernér ČNB Singer: Přijetí eura nemusí české ekonomice dát očekávaný stimul.* Cit: 18.1.2019, dostupné z: <https://www.denik.cz/ekonomika/guvernecnb-singer-prijeti-eura-nemusi-ceske-ekonomice-dat-ocekavany-stimul-201.html>

ČTK (2016). *Euro.cz. Rusnok: přijetí eura je na politicích, ČNB jen poradí.* Cit: 21.1.2019, dostupné z: <https://www.euro.cz/politika/rusnok-prijeti-eura-je-na-politicich-cnb-jen-poradi-1297398>

ČTK (2016). *Investiční web. Podíl eura na světových devizových rezervách klesl pod 20 %.* Cit: 30.11.2018, dostupné z: <https://www.investicniweb.cz/news-2016-4-1-podil-eura-na-svetovych-devizovych-rezervach-klesl-pod-20-procent/>

ČTK (2017a). *Deník.cz. Kdo z prezidentských kandidátů je pro zavedení eura? Podívejte se.* Cit: 16.1.2019, dostupné z: https://www.denik.cz/z_domova/kdo-z-prezidentskych-kandidatu-je-pro-zavedeni-eura-podivejte-se-20171112.html

ČTK (2017b). *Deník.cz. Rusnok: Na zavedení eura během pěti až deseti let bych si nevsadil.* Cit: 21.1.2019, dostupné z: <https://www.denik.cz/ekonomika/rusnok-na-zavedeni-eura-behem-peti-az-deseti-let-bych-si-nevsadil-20170614.html>

Dědek, O. (2013a). *Zavedení eura v České republice. Mezinárodní měna.* Cit: 2.12.2018, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/mezinarodni-mena>

Dědek, O. (2013b). *Zavedení eura v České republice. Maastrichtská kritéria.* Cit: 2.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro/eurozona/maastrichtska-kriteria>

Dědek, O. (2013c). *Zavedení eura v ČR. Kritérium cenové stability.* Cit: 4.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-cenove-stability>

Dědek, O. (2013d). *Zavedení eura v ČR. Kritérium úrokových sazeb.* Cit: 4.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-urokovych-sazeb>

Dědek, O. (2013e). *Zavedení eura v ČR. Kritérium směnného kurzu.* Cit: 4.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-smenneho-kurzu>

Dědek, O. (2013f). *Zavedení eura v ČR. Kritérium veřejného deficitu.* Cit: 4.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-deficitu>

Dědek, O. (2013g). *Zavedení eura v ČR. Kritérium veřejného dluhu.* Cit: 4.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-verejneho-dluhu>

- Dědek, O. (2013h). *Zavedení eura v ČR. Výhody pro spotřebitele*. Cit: 7.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/vyhody-pro-spotrebitel>
- Dědek, O. (2013i). *Zavedení eura v ČR. Výhody pro podniky*. Cit: 7.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/vyhody-pro-podniky>
- Dědek, O. (2013j). *Zavedení eura v ČR. Makroekonomické přínosy..* Cit: 7.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/makroekonomicke-prinosy>
- Dědek, O. (2013k). *Zavedení eura v ČR. Náklady a rizika*. Cit: 7.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/vyhody-a-rizika-eura/naklady-a-rizika>
- Dědek, O. (2013l). *Zavedení eura v ČR. Institucionální zajištění*. Cit: 10.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/institucionalni-zajisteni>
- Dědek, O. (2013m). *Zavedení eura v ČR. Scénář přijetí eura*. Cit: 10.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/scenar-prijeti-eura>
- Dědek, O. (2013n). *Zavedení eura v ČR. Přepočtení peněžních částek*. Cit: 10.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/prepocet-peneznich-castek>
- Dědek, O. (2013o). *Zavedení eura v ČR. Duální označování*. Cit: 10.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/dualni-oznacovani>
- Dědek, O. (2013p). *Zavedení eura v ČR. Komunikační kampaň*. Cit: 10.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/komunikacni-kampan>
- Dědek, O. (2014a). *Zavedení eura v ČR. Procedura přijetí eura*. Cit: 10.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/procedura-prijeti-eura>
- Dědek, O. (2014b). *Zavedení eura v ČR. Zavedení eurového oběživa*. Cit: 10.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/zavedeni-euroveho-obeziva>
- Dědek, O. (2014c). *Zavedení eura v ČR. Stažení korunového oběživa..* Cit: 10.1.2019, <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura/stazeni-korunoveho-obeziva>
- Dědek, O. (2017). *Zavedení eura v ČR. Právní konvergence*. Cit: 4.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/pravni-konvergence>

European Central Bank (2019). *Evropská centrální banka. Činnost*. Cit: 14.11.2018, dostupné z: <https://www.ecb.europa.eu/ecb/tasks/html/index.cs.html>

Evropská unie (2019a). *Evropská unie. Jednotlivé země*. Cit: 5. 12. 2018, dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_cs#členové-schengenského-prostoru-bez-vnitřních-hranic

Evropská unie (2019b). *Evropská unie. Jednotlivé země*. Cit: 5.12.2018, dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_cs#nové-členské-státy-eu

Evropská unie (2019c). *Evropská unie. Co je eurozóna?*. Cit: 2.12.2018, dostupné z: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/euro-area/what-euro-area_cs#kdo-je-ji-lenem-eurozny

Evropská unie (2019d). *Evropská unie. Evropská centrální banka (ECB)*. Cit: 14.11.2018, dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-central-bank_cs#evropský-účetn%C3%AD-dvůr-a-vy

Frantová, L. (2014). *ParlamentníListy.cz. Exguvernér ČNB Zdeněk Tůma nahlas přemýšlí, zda máme přijmout euro*. Čtete. Cit: 16.1.2019, dostupné z: <https://www.parlamentnilisty.cz/zpravy/ekonomika/Exguverner-CNB-Zdenek-Tuma-nahlas-premysli-zda-mame-prijmout-euro-Ctete-317825>

Hrstková, J. (2003). *Hospodářské noviny. Zdeněk Tůma: Euro není spása, ale nutnost*. Cit: 16.1.2019, dostupné z: <https://zahranicni.ihned.cz/c1-13322240-zdenek-tuma-euro-neni-spasa-ale-nutnost>

iDNES.cz, & ČTK (2017). *Rusnok: Česko je na euro připravené. Musíme však ještě zvýšit mzdy*. Cit: 21.1.2019, dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/rusnok-cnb-a-prijeti-eura.A170621_092126_ekonomika_neh

Petříček, M. (2017). *iDnes.cz. Pokud nepřijdou změny, euro se nemůže udržet, říká exguvernér ČNB Singer*. Cit: 18.1.2019, dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/miroslav-singer-rozhovor-ceska-narodni-banka-euro.A170630_2336042_ekonomika_rts

Vyhodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou. Společný dokument Ministerstva financí ČR a České národní banky. Různé roky. In: Zavedenieura.cz (2019)

Webové stránky Eurostat. In: Zavedenieura.cz (2019). *Zavedení eura v ČR. Kritérium směnného kurzu*. Cit: 4.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/plneni-vstupnich-podminek/kriterium-smenneho-kurzu>

Zastoupení Evropské komise v ČR. In: CzechTrade (2003a). *BusinessInfo.cz. Měnová unie a jednotná měna*. Cit: 1.12.2018, dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/cs/clanky/menova-unie-a-jednotna-mena-5136.html#b1>

Zavedení eura v České republice (2019a). *Zavedení eura v České republice. Národní koordinační skupina*. Cit: 5.12.2018, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina>

Zavedení eura v České republice (2019b). *Zavedení eura v České republice. Pracovní skupiny NKS*. Cit: 5.12.2018, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/narodni-koordinacni-skupina/pracovni-skupiny-nks>

Zavedení eura v České republice (2019c). *Zavedení eura v České republice. Národní plán zavedení eura..* Cit: 10.1.2019, dostupné z: <https://www.zavedenieura.cz/cs/euro-a-ceska-republika/narodni-plan-zavedeni-eura>

Zlámalová, L., & Jašminský, M. (2008). *Euroskop.cz. Zdeněk Tůma: Euro v roce 2019? Žádné drama.* Cit. 16.1.2019, dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8952/8330/clanek/zdenek-tuma-euro-v-roce-2019-zadne-drama/>

Abstrakt

HOŘEJŠOVÁ, Jitka. *Vztah České republiky k eurozóně a perspektivy členství*. Plzeň, 2019. 64 p. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: Česká republika, euro, eurozóna, konvergenční kritéria, dopady členství v eurozóně

Hlavním cílem práce bylo zhodnotit připravenost České republiky na vstup do eurozóny a přijetí eura místo dosavadní národní měny. Úvodní část práce se zaměřuje na charakterizování měnové unie, stručnou historii Evropské unie a definuje eurozónu. Dále jsou zmíněna a popsána konvergenční kritéria a Pakt stability a růstu. Hlavní část bakalářské práce je věnována České republice a euru. V této kapitole je popsána Národní koordinační skupina pro euro, rozebrán Národní plán přijetí eura a také analyzováno plnění konvergenčních kritérií Českou republikou. Detailně jsou rozebrány předpokládané přínosy přijetí eura, ale také náklady a rizika s tím spojené. V práci jsou uvedeny i názory široké veřejnosti na vstup do eurozóny, výroky kandidátů na prezidenta republiky v minulém volebním období či doporučení exguvernérů a současného guvernéra ČNB. Závěr práce shrnuje nejdůležitější poznatky z jednotlivých kapitol a představuje vlastní názor autorky na vstup ČR do eurozóny.

Abstract

HOŘEJŠOVÁ, Jitka. *The relationship of the Czech Republic to eurozone and perspectives of its membership*. Plzeň, 2019. 64 p. Bachelor Thesis. University of West Bohemia. Faculty of Economics.

Key words: Czech Republic, euro, euro area, convergence criteria, effects of euro area membership

The main aim of the bachelor thesis was to evaluate the readiness of the Czech Republic to join the euro area and to adopt the euro instead of the current national currency. The introductory part of the thesis focuses on the description of the monetary union, the brief history of the European Union and defines the euro area. Furthermore, the convergence criteria and the Stability and Growth Pact are mentioned and described. The main part of the thesis is devoted to the Czech Republic and the euro. This chapter describes the National Euro Coordination Group, analyzes the National Euro Adoption Plan and also analyzes the fulfillment of the convergence criteria by the Czech Republic. The expected benefits of adopting the euro, as well as the costs and risks associated with it, are discussed in detail. The thesis also presents the views of the general public on joining the euro area, the statements of the presidential candidates in the previous parliamentary term or the recommendations of the ex-governors and the current CNB governor. The conclusion summarizes the most important findings from individual chapters and presents the author's own opinion on the Czech Republic's accession to the euro area.